

Ringe Efterskole

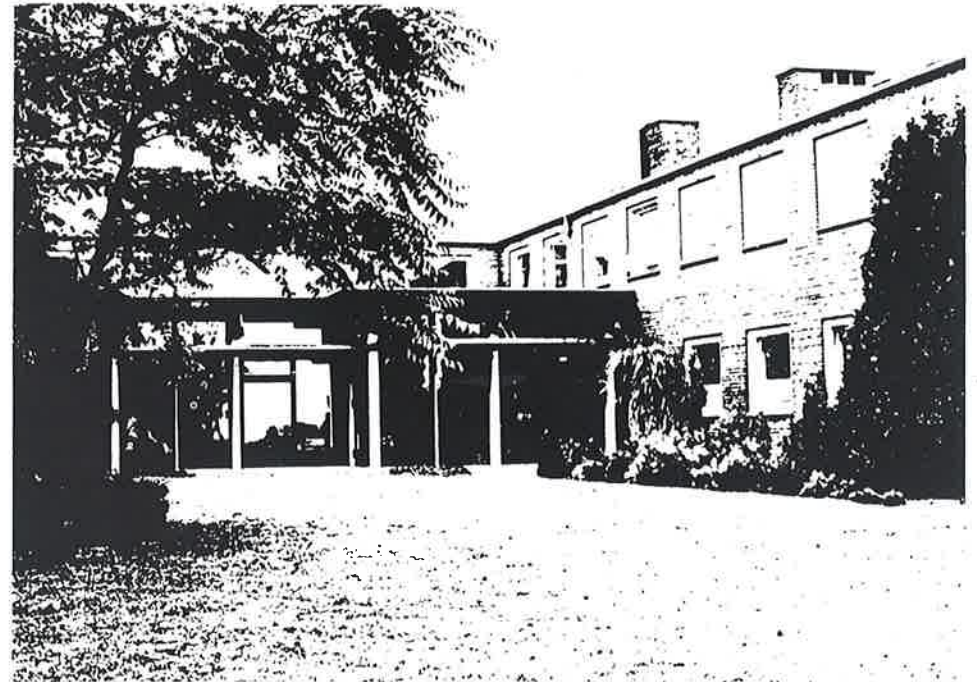
1994

Ringe Fri- og Efterskole

Årsskrift 1994

65. årgang – udgivet af elevforeningen

Udsyn

Når man forlader sine forældre for at tage afsted, hvad enten det er som elev i Børnehaveklassen eller på Efterskolen, lukker man en dør bag sig!

Det er herefter skolens fornemste opgave at åbne nogle nye døre eller måske en stor port!

Når du står ved den store flagstang på skolen, har du det store udsyn. Her er der højt til »loftet« og et frit syn så langt øjet rækker. Når du med dette skrift i hånden tænker på Ringe Fri- og Efterskole, så lad stedet ved flagstangen være symbolet på, at muligheden for at få et større udsyn blev givet.

Hvor vil jeg hen med disse betragtninger?

Jeg vil gerne derhen, hvor Ringe Fri- og Efterskole også kan blive et sted, hvor udsyn i bogstavelig forstand bliver til virkelighed.

Jeg så gerne, at alle elever i de store klasser blev sendt på udveksling til andre lande og til miljøer, der ligger dem meget fjernt.

Hvad med et ophold iblandt andre unge i en engelsk mineby, eller som elev på et amerikansk college, for at nævne et par eksempler.

Den forståelse, som man får på den måde, kan måske rokke dig og verden bare en millimeter i den rigtige retning.

Verden bliver mere international fremover, og for os alle bliver det nødvendigt at kunne tale andre sprog og kunne forstå andre kulturer.

Fik du åbnet en port på Ringe Fri- og Efterskole? Ellers er chancen der stadig – Rejs ud og kom hjem og fortæl, hvordan den virkelige verden ser ud.

Alle med tilknytning til Ringe Fri- og Efterskole ønskes god vind på rejsen.

Hold udkig på jeres færd!

Peder L. Ravn
Formand

Hilsen til årsskriftets læsere

Inden for efterskoleverdenen oplever vi i år en sådan medvind og opbakning, at det efterhånden er svært at bevare pessimismen. Som tidligere nævnt på denne plads er det primært de forbedrede økonomiske betingelser kombineret med en storstilet PR-kampagne, der har gjort efterskolerne ekstra attraktive og populære. Det afstedkommer i øjeblikket, at der er en søgning, som man skal mange år tilbage for at se mage til, og det til trods for, at årgangene af de 14-18 årige er blevet mindre. Det er nemlig blevet moderne eller »in« at gå på efterskole.

Man kan vælge at læne sig tilbage og nyde successen, eller bruge perioden til at gøre efterskolen endnu mere attraktiv. Det sidste sker heldigvis på mange måder. Vores fælles forening, FFUE (foreningen af frie ungdoms- og efterskoler) som varetager skolens og dens medarbejders interesser, tager initiativer til at få vores bestyrelsesmedlemmer bedre orienteret om de nye bestemmelser, der giver bestyrelsen et større ansvar end tidligere, idet de nu skal ind og godkende områder, der før hørte under undervisningsministeriet. Den nye ungdomsuddannelse, som er ved at blive søsat i øjeblikket, er vi en del efterskoler, ca. 60, der har meldt sig som interesse-rede til at evt. have som et tilbud, og endelig er vores tilskudslov ved at blive ændret på en række områder, således at den bliver dels meget forenklet og derudover giver skolerne en stor handlefrihed til at disponere, som den enkelte skole synes er mest hensigtsmæssigt.

På vor egen skole har vi endnu en gang forbedret rammerne. Vi har på efterskolen renoveret for 1,5 mill. kr. Dette har givet os en ny og mere venlig og lys indgang, hvortil nu er indrettet opholdsstue for eleverne, hvor der før var lærerværelse. Denne er åben ud til gangen, hvor kiosken også befinder sig. I den tidligere billardopholdsstue er indrettet et helt nyt lærerværelse med nye møbler, soverum, bad, toilet, AV-rum, kopirum, minikøkken, m.v. Et længe næret ønske er omsider blevet opfyldt til alles store glæde og fulde tilfredshed. Den lille drengegang, Hymner, eksisterer ikke længere, men er blevet sat i stand og lagt sammen med Hyblen, og har fået det navn.

Endelig er der nu også her etableret en opholdsstue, som er meget i brug. På det lille lærerværelse på 1. sal er der nu indrettet et konference- rum, som vi bruger, når vi har besøg eller personlige samtaler.

Nu synes vi, at vi er kommet rundt om de værste steder på skolen, og regner med at det næste års tid bliver brugt på at trække vejret lidt og lave lidt smårenoveringer rundt omkring, mens vi planlægger de næste store projekter.

Midt i al vor hektiske aktivitet modtog vi meddelelsen om Gunnar Kjærs død. Det forekom helt urimeligt, at Kjær skulle dø allerede nu. Vi havde til det allersidste fornøjelsen af hans regelmæssige visitter hos os, hvor vi altid fik en sludder om det sidste nye, og blev udfordret af hans meninger om stort og småt. Vi vil helt sikkert savne hans tilstedeværelse på skolen, og vil mindes og skønne på Kirstens og hans store indsats for skolen gennem årene.

PERSONALENYT

På personalesiden er der også sket ændringer. Vi har fået en ny musiklærer på efterskolen, som hedder Klaus Thorman. Klaus har været lærer på Bernstorffsminde efterskole i 13 år, og syntes nu, han trængte til nye udfordringer. I køkkenet er Solvejg stoppet efter 24 år som køkkenleder. Det har været et stort og spændende arbejde at finde en afløser, men valget faldt på Susanne Sloth, 31 år, som er uddannet ernæringsøkonom og indtil 1/1 1995 arbejder som lærer på Vindinge Husholdningsskole. Derudover har vi i køkkenet haft hjælp af Bianca Larsen og Mona Sørensen, som er ansat i jobtræningstilbud. Som køkkenlederelev har vi indtil 1/12 haft ansat Jesper Haslund. Endelig har vi ansat Merete Bruun-Nielsen som medhjælp i køkkenet. Grethe Pedersen, som tidligere har været i jobtilbud hos os, har vi ansat som rengøringshjælp, og endelig har vi på pedelsiden haft hjælp af Jens Åge Larsen, som også er i jobtræningstilbud.

Til slut skal det nævnes, at vi på friskolen har ansat Marianne Krammer som leder af friskolen. Marianne har indtil i år været lærer på Hjemly Fri- og Efterskole, men startede lige efter nytår som lærer hos os, men da vi via strukturændringer manglede en leder til friskolen, kunne vi i fuld enighed pege på Marianne som et oplagt og velegnet emne.

På årets længste dag fik vi brug for alle timerne, da der var 2

begivenheder, der skulle fejres. Vi startede dagen med morgensang i Espe Kirke, hvilket samtidig var starten på en hyggelig sammenkomst i anledning af Jens Peders og Anitas sølvbryllup. Derefter fortsatte vi sammenkomsten i forsamlingshuset. Senere på dagen var mændene samlet til herrefrokost på skolen, i anledning af, at vor pedel Gunner, fyldte 50.

Senere på året, i november, fyldte Anni 40 år, og i den anledning »fandt vi« ud af, at Poul og Anni minsandten er gift med hinanden og at det er 12½ år siden det er sket, så festen blev til en »dobbel-fest«.

Igen i år har vi haft en særlig begivenhed på skolen, da Birgit Aagaard 1. sept. kunne fejre 25-års jubilæum som ansat på kontoret. Der blev afholdt en reception i skolens spisesal og mange mennesker kiggede ind for at sige tillykke. Det var en uformel og fornøjelig sammenkomst med mange tilkendegivelser om det at værdsætte Birgits indsats.

Kære Birgit

Først og fremmest tillykke med dit 25 års jubilæum her på RFE. På hele skolens vegne vil jeg hermed også gerne benytte lejligheden til at sige dig tak for en stor indsats og for et meget veludført stykke arbejde.

Anni og Poul holder kobberbryllup.

Jeg har selv haft fornøjelsen, ja endog ligefrem nydt det privilegium at arbejde sammen med dig i næsten 5 år nu, og da jeg ville prøve på at skrive et par ord ned i anledning af dit jubilæum, tænkte jeg på at remse dine mange funktioner op og beskrive, hvor godt du tager vare på de enkelte områder. Men af frygt for at nogle skulle stille spørgsmålet, hvad jeg egentlig tager mig til, vil jeg dog udelade dette.

Men hermed være også sagt, at det er ikke noget almindeligt kontorjob, du bestrider. Var vi i en anden verden end vores skoleverden, ville du helt sikkert have kunnet skrive mange titler på dit visitkort. For sådan et ville du så også have haft. Hvad skal man ellers med titlerne? Men der kunne udmærket have stået regnskabschef, økonomiansvarlig, direktionssekretær, medlem af forretningsudvalget, koordinator, informationschef, omstillingsdame eller assistent hedder det vel, extern PR-ansvarlig, telefonsælger o.s.v., o.s.v. og i den mere uofficielle afdeling kan nævnes Forstander-opdrager, forstander-stødpude, forstander-beskytter, lærer-beroliger, skolens førstehåndsindtryk og meget, meget mere.

Du har reelt bestridt mange funktioner på stedet, og skolen er dig stor tak skyldig for den måde, du har gjort det på. Jeg mener, at vi har en god skole og deraf også et godt renommé og jeg tøver ikke med at give dig en del af æren herfor. Midt i et utal af forskellige stakke af papirer, 2 elever og en lærer i den ene dør og en forstander i den anden, Gitte overfor som er igang med noget helt tredje, sidder du stille og roligt med den mest venlige og elskværdige stemme, ganske ustresset, og taler i telefon med en mor, som gerne vil have sin søsters barn ind på skolen, fordi hendes veninde engang gik i klasse med en, som havde været elev på skolen, og som nu gerne vil høre, om du kan huske vedkommende og da forresten også lidt om, hvad skolen står for.

Mange af de, der har haft telefonisk kontakt med skolen får helt klart en fornemmelse af, at det er dem, vi venter på skal melde sig ind, og et eller andet sted i familien eller bekendtskabskredsen kender de jo også nogen, som har gået her. Jeg er overbevidst om, at vi ikke får nogen bedre billetsælger end dig.

Du har et overblik over skolens anliggender i en sjælden grad, og det kombineret med en endog meget god hukommelse gør dig til en meget værdifuld kilde at øse viden af. Det med overblikket og

det allestedsnærværende har specielt Gitte og jeg mærket de sidste par uger, hvor vi har prøvet at planlægge denne dag lidt. Det er utroligt svært at få talt sammen eller lavet noget skriftligt i hånden eller på computeren, uden at du opdager det. Dine ærinder i løbet af dagen er så mange og så forskelligartede, at du når rundt i alle kroge på kontoret.

Nu hvor jeg nævner kontoret, skal jeg også nævne din nøjsomhed eller beskedenhed. I de år vi har arbejdet sammen, har vi fået stuvet flere og flere ting sammen på kontorerne, og jeg har flere gange foreslået, at vi skulle bytte kontor, så du og Gitte kunne få lidt bedre plads til alle jeres gøremål, men det kan der ikke blive tale om. Noget egentligt svar har jeg aldrig fået, for ikke at tale om begrundelse, men du lader det bare tydeligt skinne igennem, at sådan skal det ikke være. Men det er måske noget af grunden til, at kontoret er så flittigt besøgt – denne hulefornemmelse folk får, når de træder ind på kontoret: altid store stakke af papirer mange forskellige steder og så denne lidt specielle atmosfære med lidt slik på bordet ved siden af lidt frugt og nogle gange en rygende cigaret fra et askebæger, en klapprende skrivemaskine og så denne underlige fireklang som hænger i luften hele dagen, en svag summen fra en computer – en svag summen fra en kopimaskine og en noget kraftigere summen fra varmeblæseren på gulvet og endelig en svag summen fra luftfugteren.

Til slut vil jeg gerne nævne din loyalitet over for skolen som et træk, som er utroligt værdifuldt for os. Den gør, at du mange gange næsten gør vold på dig selv for at nå det, der nu skal nås, og specielt henne omkring tidspunktet for afleveringen af regnskabet, kan vi nogle gange spore en ansats til stress, men ellers, Birgit, vil jeg endnu engang ønske dig tillykke med dagen og sige tak for din store indsats og tak for godt samarbejde indtil nu, og jeg håber, det må vare ved mange år endnu.

Vi ved begge to, at ord kan være nemme at sige og hurtige at glemme, så derfor vil jeg gerne overrække dig en slags diplom og bevis for, at jeg tør sætte nogle af de her sagte ord på tryk, og som samtidig skal tjene som et minde for dig om denne dag.

Finn

Ringe Fri- og Efterskole 1. september '94

25 ÅRS JUBILÆUM

for

BYENS BEDSTE SEKRETÆR

som også er:

Byens bedste

DEMONSTRATRICE

ØKONOMI- /
ADMINISTRATIONSCHEF

Blæksprutte

Professionel rådgiver

DISPONENT

Brolægger

LAGER-
KOORDINATOR

Udstillingsleder

OPSTILLER.

Informationschef

PÆDAGOG-
HJÆLPER

ØKONOMICHEF

garant

debitorbogholder

Koordinator

Forretningsfører

FILIALDIREKTØR

SEKRETÆR

AFDELINGSLEDER

SAGSBEHANDLER

Alsidig tekniker

TELEFONSÆLGER

Lægeseekretær

Turist- og
servicemedarbejder

Souschef

Chefcontroller

BOGHOLDER

kassemedarbejder

MEDARBEJDER
ILDSJÆL

Birgit Aagård

REVISOR

EDB-medarbejder

Mindeord

På vegne af Ringe Fri- og Efteskole skriver A. W. Carlsson disse mindeord over Gunnar Kjær:

Det var med stor sorg, at vi onsdag den 23. marts om morgenen modtog budskabet om Gunnar Kjærs død. Gunnar Kjær har været Ringe Fri- og Efterskoles forstander gennem 22 år, og disse år blev ikke blot altafgørende for både skolens og Kjærs liv, men de fik også blivende betydning for den folkelige oplysning landet over. Alle her på skolen – såvel børn og unge som voksne – har utvivlsomt oplevet, at man ikke kunne gå uanfægtet fra et møde med Kjær. Man måtte samle og involvere hele sin person, når man begav sig ind i hans farverige og spændingsfyldte verden. Kjær var et menneske af mange modsætninger – modsætninger, som forenedes i en stærk personlighed, og som skabte et liv af sjælden fylde og rigdom.

Et venskab med Kjær blev for mange et venskab for livet bundet sammen af usynlige tråde, som kunne være svære at rede ud, og som efterlader Kjær som en spændende og uløst gåde. Kjærs stadige undren over livet, naturen – ja, alt det gudsskabte – var ægte og kunne give sig udslag i spontanitet og en smittende livsglæde. Han besad en utrættelig trang til at lege – det var drengen i ham, der uvilkårligt rev alle med sig. Han følte sig altid forpligtet til at delagtiggøre andre i livets store tildragelser. Kjær brændte efter at få sin begejstring ud – og hvis virkeligheden ikke helt slog til, havde han så rigelig fantasi til at spæde op med.

Kjær fyldte sin tilværelse helt ud, men vidste også godt, at han ikke var fuldkommen. Derfor gav han ofte udtryk for, at han var det, så andre kunne vurdere sig selv fra en ny og uvant synsvinkel og skabe afstand til enhver smålig selvoptagethed. Når Kjær var optaget, skyldtes det altid, at han i horisonten havde fået øje på noget, der var større end ham selv – og det troede han på. Det blev grundlaget for hans livs- og menneskesyn. Han var derfor aldrig tvivlende om at være på rette vej, trods de uundgåelige krumspring og faldgruber.

Kjærs liv udstrålede originalitet. Han kunne stå alene uden nogen institution i ryggen, fordi han selv blev en institution. Hans

mening blev der derfor spurgt til. Hans ord havde tyngde, fordi man var indstillet på, at de havde betydning for en.

Kjær rummede en frugtbar forening af idealisme og realisme – dette skyldtes ikke mindst et stort mod til at lade visionerne følge op af handling, og nok så mange skuffelser kunne aldrig slå ham helt ud. Han levede i en bestandig stræben mod højere mål – i dette var han kompromisløs. Han anså det som en pligt for ethvert menneske at sætte sig mål, som det ikke på forhånd vidste, om det ville være i stand til at leve op til og nå. Dette prægede også Kjærs folkelige syn: At visioner og drømme udgør livsnerven i et folk – at uden syner vil vi dø som folk. Samtidig havde Kjær en umættelig lyst til at udforske nye områder og tage nyt land ind – i dette var han uden fordomme og båret af et stort frisind.

Kjær følte en stærk forpligtelse over for nedarvede og åndsborne

værdier. Han var trofast over for det ægte, bestandige og bæredygtige. Netop fordi han var så rodfæstet, havde han rum til, at andres meninger også måtte nyde fremme. I det brydningsfelt lå for Kjær alt livgivende. Kjærs undertiden store ord, af nogle skeptikere opfattet som bragesnak, var gennemrislet af ydmyghed, menneskevarme og en dyb respekt for andres følelser og inderste overbevisning.

Denne rummelighed kom til udtryk både i de større og mindre sammenhænge. Alle på skolen måtte gå forfrisket fra samværet med Kjær, smittet af hans oplagthed. Selv når Kjær mødte mennesker i deres mørkeste stunder, måtte de overgive sig, når han med vestjysk lune, fynsk humor og stor indlevelse manede de sorte skyer bort og lod os se solen og fornemme varmen i fællesskabet med ham. Hans evne og styrke til at møde mennesker tyngtet til jorden stammede fra en indlevelse og optagethed af enhver menneskeskæbne. Livet var for Kjær aldrig en selvfølgelighed – han havde selv kendt nattens mørke og glæden ved hver ny dag. Han kendte dødens skygge og kunne måske have sagt som en af digterne fra hans egen generation, Morten Nielsen:

Nu kender jeg den igen, her og allevegne.
Den står i det tavse lys over skovens bund.
Den går som en svimlende fjernhed i sommerhimlen
og ligger som klage over den sovende mund.
Den venter, for altid lidt ved siden af tingen,
en skygge, usynlig langs årer og sten og i træer.
Den gør det mere rigt med de nye sekunder
og mere ondt. Og den er mig altid nær.

Men vi fører ingen samtaler med hinanden,
hverken ved dagslys eller når stjernerne går i flok.
Vi ved det kun begge to, at den anden er der.
Mer er ikke nødvendigt. Vi mødes nok.

Æret være dit minde, Kjær.
Med tak for alt fra alle på skolen.

Piloten og Den lille Prins

Den 31. juli 1944 om morgenen satte major Antoine de Saint-Exupéry i sit rekognosceringsfly kurs mod Grenoble-området på et kortlægningstogt og vendte ikke tilbage.

Digteren og piloten Saint-Exupéry havde forladt det tyskbesatte Frankrig i 1940. Han rejste til USA, og i 1941 gik USA ind i krigen på de allieredes side, og Antoine de Saint-Exupéry meldte sig til allieret krigstjeneste, men først i 1943 fik han tilladelse til at rejse til Nordafrika, som nu var blevet befriet af de allierede. Her kom han til at gøre tjeneste i en fransk eskadrille, som nu var under amerikansk kommando.

Antoine de Saint-Exupéry, som nu var 43 år gammel, var egentlig for gammel til at gøre tjeneste som aktiv krigspilot, men han havde fået dispensation, fordi han i mere end 20 år havde fløjet som civil pilot og påtaget sig mange farlige og vanskelige opgaver.

Han havde været udsat for flere flystyrt og reddet livet på mirakuløs måde, men flyveturen den 31. juli blev hans sidste, og netop i år har der været iværksat en storstilet eftersøgning for at finde spor af Antoine de Saint-Exupéry's forsvundne fly, men som tidligere uden resultat. Måske ønskede Antoine de Saint-Exupéry ikke at blive fundet.

I sin selvopfattelse var Antoine de Saint-Exupéry altid pilot først og herefter forfatter, og oplevelserne som flyver var forudsætningen for hans bøger. Hans forfatterskab omfatter bøgerne: Postflyver, Flyvere i Natten, Krigsflyver, Blæsten, Sandet og Stjernerne, Gidslet, Citadellet og Den lille Prins, som egentlig er en børnebog. Den har træk fælles med Ludvig Holbergs bog, Niels Klims Underjordiske Rejse.

Den lille Prins kommer ned på jorden fra sin miniatureplanet, men undervejs støder han på flere andre verdener. Han bliver forvirret og bedrøvet over det, som han oplever i disse andre verdener... Han møder en konge, som kun ønsker at gøre sin magt gældende, en forfængelig mand, som lever for at blive beundret, en forretningsmand, som tæller stjerner, en geograf, som sidder med

næsen begravet i videnskabelige kendsgerninger; og en lygtetænder, som adlyder forældede instrukser.

Ingen af disse planeters beboere kan give ham nogen fornuftig grund for det, som de laver eller nogen følelse af liv. Men i den afrikanske ørken på Jordan møder han til sidst en slange og en ræv, som kan give ham nogle af svarene på, hvad meningen med livet er, og hvad der er væsentligt.

»Kun med hjertet kan man se rigtigt«, sagde den lille ræv. »Det væsentlige er usynligt for øjet«.

Det, der er væsentligt, er det, som knytter os til hinanden i noget, som er større end os selv.

Det er denne myte, denne tanke, der i bund og grund går igen i alle Antoine de Saint-Exupéry's bøger. Det er vel i grunden også denne myte, som vi på denne skole har behov for at erkende.

Sidste efterår hædrede den Franske Nationalbank deres beundrede sandsiger, Antoine de Saint-Exupéry ved at sætte hans ansigt på en ny franc seddel.

Ved at læse Antoine de Saint-Exupéry kan man blive lidt kloge-re på livet og sig selv.

Vi ønsker årsskriftets læsere en glædelig jul og et godt nytår.
Inger, Line og Asger

Det styrer du selv!

Siden jeg sidst skrev til Årsskriftet er der sket meget – både i mit eget liv, på skolen og ude i den forblæste verden. Som jeg sidder her en meget sen aften og forsøger at samle mine tanker, bliver jeg næsten bagbundet af en følelse af altid at komme for sent til alting. Det er ikke noget nyt for mig. Jeg har et værre bøvl med at blive helt samtidig og komme på omgangshøjde med verden omkring mig, og jeg må derfor sande, at jeg »lever forlæns, men forstår baglæns«. Af samme grund vil jeg gerne benytte lejligheden til at indhente i det mindste et par omgange og prøve at beskrive det meget sammensatte samfund og den komplicerede verden, vi lever i nu. Jeg vil desuden give et bud på, hvorfor det kan virke næsten uoverkommeligt at holde skole på vor forvirrede tids betingelser.

Jeg vil tage udgangspunkt i oplysningstanken. De frie skoler er nemlig børn af oplysningstiden, som foldede sig ud for et par hundrede år siden og som betød en afgørende ændring af hele den vestlige verdens måde at tænke på. Udviklingen skete selvsagt ikke fra den ene dag til den anden, men jeg vil her især beskæftige mig med resultaterne af denne udvikling. Jeg ved udmærket godt, at det, jeg nu skriver, langt fra kan give en fyldestgørende beskrivelse af de sidste to århundreders udvikling inden for den vestlige verdens måde at tænke og handle på – men jeg prøver alligevel, fordi det for mig at se er *meget* vigtigt.

Målet for oplysningstiden var, at ethvert menneske som et selvstændigt individ skulle frigøre sig fra traditionernes og religionens snærende bånd. Mennesket skulle i stedet betjene sig af sine medfødte evner, sin egen sunde fornuft og sine dyrekøbte erfaringer. Ingen skulle krysteragtigt gemme sig bag alle de sikre svar, som blev leveret af eksempelvis tidligere generationer og moraliserende præster. Hvad der var sandt den ene dag behøvede ikke at være sandt den næste dag. Hvad der var sandt for ét menneske, behøvede ikke at være sandt for et andet. Det var ganske enkelt ethvert menneskes opgave her i livet at realisere sig selv og de muligheder man rummede – man måtte i frihedens navn hver især

finde ind til, hvad der i enhver situation var rigtigt, godt eller sandt for en selv.

Alt dette kan virke helt selvfølgerligt på os, der lever idag. Det er klart nok. For vi er i den grad præget af oplysningstidens tankegang, at vi ikke tænker nærmere over det. Det gælder også for os, at jo mindre religion og tradition præger vores liv, desto mere må vi selv finde frem til. Men det er efterhånden blevet meget vanskeligt, fordi der også er sket en rivende udvikling i samfundet siden oplysningstiden. Hvor man førhen havde et næsten stabilt og uforanderligt samfund, fik man nu et opsplittet samfund uden nogen form for kerne. Kunst, moral, videnskab, politik og lovgivning blev ikke længere holdt i stram tømme af et religiøst system (kirken). F.eks. blev et kunstværk vurderet ud fra, om det var smukt eller grimt og ikke ud fra, om det havde et religiøst motiv eller ej. En videnskabelig teori skulle heller ikke have kirkens velsignelse og lige tjekkes i Bibelen, før den kunne gælde som sand. Sådan var det hele vejen rundt. Alle områder af samfundslivet udviklede sig helt efter deres egne mekanismer og love, og religion blev en privatsag. I stedet for at sige, at enhver bliver salig i sin *tro*, sagde man, at enhver bliver salig i *sin* tro. Det oplyste menneske følte sig da »dømt til friheden« og kastet ind i livet af en magt, som det ikke (aner-)kendte. Det måtte derfor (desperat?) lave projekter (= »udkast«) for at holde tomheden fra livet!

Og så har vi balladen: for det, der skulle være så godt – at vi mennesker bliver frie og uafhængige og bliver i stand til at overskue vort liv fuldstændigt – er endt med, at vi alle i hob kan gå rundt og føle os fremmede i et samfund og en verden, som der hverken er hoved eller hale i. Se bare TV-avisen. I løbet af en lille halv times tid ser vi måske: en fodboldspiller, tre enlige mødre, en finansminister, ti flygtninge, et par voldsofre, en heksedoktor med frue, to forbrugere samt en hel kommune af skatteydere. Dette viser et præcist billede af, hvordan der moderne menneskes liv former sig. Vi når i løbet af en ganske almindelig hverdag at skulle leve os ind i flere forskellige roller, og det kan godt give anledning til frustrationer. For det kræver af os, at vi skal kunne omstille os og leve op til alle mulige forskellige forventninger.

Samfundsudviklingen er løbet mennesket af hænde og styres i høj grad af nogle anonyme kræfter (f.eks. økonomi) og systemer,

som det enkelte menneske af gode grunde aldrig kan få hold på og overskue. Udviklingen dikteres af en væksttanke, som kan være svær at få has på, fordi selvsamme vækst skaber de problemer, som gør endnu mere vækst nødvendig. Mener... ja, hvem egentlig?

Uanset hvor meget vi hver især kan have imod denne tanke om vækst, så præger den os meget. For uanset hvor stor anerkendelse og succes vi får, så kan vi aldrig få succes nok. Uanset hvor rige vi bliver, så kan vi aldrig blive rige nok. Intet behov kan dækkes helt – der dukker altid nye behov op. Vores liv bliver en hvileløs stræben og vi tvinges til hele tiden at forny os og bestandigt være på vej. Livet bliver nærmest til et langt kursus, hvor vi hele tiden må søge at forbedre os. På arbejdsmarkedet ved vi i al fald allesammen, hvad der let kan ske, hvis vi »går i stå«. Det bliver derfor nødvendigt med en konstant kritik af alt gammelt og en overvejelse over, hvilke områder, der kan forbedres og udvikles. Indenfor f.eks. modeverdenen bliver det ovenikøbet tvingende nødvendigt at kunne forudse udviklingen og de kommende trends. Og netop indenfor modeverdenen mærkes det iøvrigt, at det er helt umuligt at sige noget generelt om vor tids ungdom. De unge har mange penge og er meget interessante som forbrugere – men det giver et pokkers mas som producent at finde dem og henvende sig til dem, når de har så forskellige behov og er så uensartet en gruppe.

Oplysningstanken stræber mod frihed og selvstændighed, men måske bliver disse begreber luftige og ligegyldige for den nye tids unge. For dem er selvstændighed nemlig ikke så meget noget man tilkæmper sig og måske netop derfor sætter pris på og føler sig forpligtet af – det er noget, som man får på forhånd, inden man overhovedet har nået at bede om den. Værsgo', her har du dit eget værelse, med det hele. Familien er ikke længere en kamplads, hvor man må markere sig og komme ud af busken for at kunne være der. Nu er det nærmest sådan, at hvert familiemedlem har fået hver sit rum og kun interesserer sig for de andre ved måltiderne, hvor man aftaler, hvem der henter hvem hvornår osv, osv...

De unge kan beruse sig i muligheder, ja det umulige ideal er for dem vel nærmest en verden, hvor alle muligheder altid er åbne, uanset hvor mange gange man vælger. I en sådan verden kan man nemlig søge ind i et spil, hvor man hele tiden kan starte forfra – i

stedet for at søge erfaring, der beriger, binder og dermed forpligter.

Dette fører tit til en privat og selvoptaget holdning, hvor man kun lige interesserer sig for det, der angår én selv og kun så længe det angår én. Med den holdning bliver det vanskeligt at kunne forholde sig til »det fremmede og anderledes«. Resultatet kan derfor blive en flugt, som enten vender sig indad som angst, eller udad som aggression. Ikke underligt, at så mange unge efterhånden har stort besvær med at vokse ind i samfundet på en frodig måde.

Den private holdning skaber iøvrigt også problemer for skolens »oplivning« af eleverne. De kan godt virke ligeglade, medmindre faget eller stoffet da lige ligger i forlængelse af deres interesser eller fremtidsplaner. De tjekker lige, om der er noget for dem at hente eller om det er underholdende, for ellers. ...Og vi lærere, vi motiverer, engagerer, animerer og finder alle mulige metoder for at få vores »guldkorn« gjort indbydende og spiseligt for eleverne.

Alt dette går sært nok hånd i hånd med en anden tendens i tiden: En søgen efter orden, men vel at mærke en orden, der vedrører den enkeltes eget liv. »Det styrer du selv...«, siger de hele tiden og udtrykker dermed ved hjælp af fire ord hele oplysningstanken. Men det er altså underforstået: »...så skal jeg nok styre mit!«. Ganske vist længes mange unge efter tryghed og orden, og godt nok spørger de efter markante holdninger – men det er på et nært og helt konkret plan. Ingen store ord og drømme her. Drømmen om det ideelle samfund er simpelthen en dødssejler for dem.

Hvordan forhindrer vi, at alting i livet for de unge bliver til et uforpligtende spil? Hvordan kommer vi videre uden vores gamle »ideologiske hentehår« og vore drømme om endegyldig fred og evig lykke på jorden, men også uden at vi forfalder til mismod og handlingslammelse?

For at svare på det, vil jeg vende tilbage til oplysningsbegrebet. For oprindeligt – hos oldtidens tænkere – hang »oplysning« nemlig uløseligt sammen med »erindring«, det vil sige med en besindelse på, hvad vi i grunden allerede godt ved. Derved bliver oplysning sat op imod gold indlæring og information. Det væsentlige i oplysningen ligger da forud for enhver form for problemløsning, videnskabelig undersøgelse og indlæring – og det er vigtigt at huske på i

en tid, hvor vi lever i en blind tiltro til, at det er vores »know-how«, der skal redde os ud af samfundets vanskeligheder. Oplysningen sættes da i forbindelse med de uforanderlige sammenhænge, som danner grundlaget for al form for menneskeligt liv og samliv. Som et nærliggende eksempel kan nævnes modersmålet. Det er da konkret og indeholder samtidig de mest grundlæggende erfaringer om vores livs grundvilkår: angst, håb, had, kærlighed, liv, død, glæde og sorg.

Men er det overhovedet muligt at forbinde disse to oplysnings-tanker:

1: at oplysningen sigter mod at udvikle det enkelte menneske til et frit og selvstændigt individ, uafhængigt af religion og tradition og

2: at oplysningen ønsker at besinde sig på, at ethvert menneskeliv bæres frem af »noget«, der er større end mennesket selv?

Ja, det tror jeg, at det er. Virkeligheden er nemlig historisk – intet menneske lever i et tidløst og usammenhængende rum. For ethvert menneske er verden derfor en kamplads på liv og død, hvor det må føle sig udfordret og tage stilling. Livet er da et eksperiment, men ikke et eksperiment ud i den blå luft, hvor mennesket kan gøre hvad som helst. Det er et eksperiment, hvori vi møder noget at tage vare på, noget der allerede er meningsfuldt uden derfor at være færdigt og fuldendt. Der er i tiden harmonitanker, som strider meget imod det, jeg lige har skrevet. Mange mennesker føler nemlig, at de har behov for »styrelser« – de ønsker færdigsyede livsanskuelser, som vil tænke alting sammen til en stor harmoni og som vil etablere den sammenhæng, der er gået tabt i vores opsplittede verden.

I stedet for dette skal vi besinde os på at bringe det gode i oplysningstanken videre sammen med en erkendelse af, at samfundets opgaver og problemer angår os alle. Vi må tro på, at vi har muligheden for ikke blot gennem os selv, men også gennem samtalen at nå frem til bæredygtige bud, når vi skal forme naturen og indrette samfundet på en god måde.

Vi er alle børn af oplysningstiden. Dette ses især på hele vores måde at tænke på: hvis jeg f.eks. kommer kørende på motorvejen

mellem Vejle og Horsens, og min bil går i stykker – hvad gør jeg så, når jeg rent faktisk intet aner om indretningen af min bils motor? Ja, jeg kunne jo kaste mig ned foran bilen og tilbede den, i ærefrygt for det uforklarlige. Jeg ville nu nok ringe efter Falck. De har sikkert forstand på den slags. Og det er pointen: at jeg ikke går i panik over min bils strejke, fordi jeg godt ved, at *hvis* blot jeg havde større viden, *så* ville jeg kunne finde ud af, hvad der egentlig var galt med bilen. Sådant tænker det moderne og oplyste menneske: at godt nok kan det ikke rumme og forstå hele verden, men *hvis* det bare havde mulighederne, *så*....

Overført på samtalen kunne dette betyde, at *hvis* vi mennesker bare talte længe nok om opgaverne og fordomsfrit fik blotlagt problemerne, *så* ville vi i fællesskab kunne skabe et bedre liv med hinanden. Oplysningstanken taler jo også om en fornuft, som altid er parat til at revidere sig selv, hvis blot den stilles overfor et argument, som er velbegrunder og dermed endnu mere fornuftigt. Argument betyder rent sprogligt »at kaste lys over, at klargøre« – dette er godt at tænke på, for så bliver argumentation ikke først og fremmest noget med at afgrænse sig i forhold til andre og tromle dem ned. Argumentet bruges i stedet som et vigtigt middel til at tage fat og få løst de fælles opgaver, vi alle står overfor.

Endnu et barn af oplysningstiden er så demokratitanken, som bygger på et menneskesyn, som bedst udtrykkes gennem menneskerettighederne: mennesket er på forhånd udstyret med rettigheder. Det kan derfor, uden nogen videre begrundelse, stille krav til samfundet, livet, alle andre. Menneskene er født frie, lige og med ukrænkelige rettigheder. Dette betyder imidlertid, at det bliver umuligt at stille krav til et sådant menneske. Enhver tale om ansvar og forpligtelse kører nemt ud på et sidespor og ender med: »Det er ikke min skyld – jeg er jo mig, og det har jeg ret til, færdig!«.

Den demokratiske tanke kan derfor ikke stå alene. Den må understøttes af et menneskesyn, som holder os alle fast på, at der på forhånd er stillet krav til os. Her kommer det kristne livssyn ind i billedet. For det kræver af os alle, at vi tager vare på naturen, medmenneskene, ja alt det, som vi ikke selv har bragt ind i verden – og det er meget! Jeg nævner ikke dette for at snige kristen forkyndelse ind ad bagdøren, tværtimod. De frie skoler er netop

ikke forpligtede på kristen forkyndelse, men derfor behøver vi vel ikke i berøringsangst overse, at det kristne livssyn faktisk rummer et skatkammer af værdier og indsigt, som er nødvendige i vores stræben efter at skabe et godt liv med hinanden. For kan der ikke stilles ubegrundede krav til de unge mennesker idag, så må vi i stedet søge ind til værdier, som vi i det store og hele alle regner for værdier. Hvor noget har betydning, værdi og ikke mindst sammenhæng, ja der findes også ansvarlighed og tillid til, at det nytter noget at prøve at forme ens eget liv samt at lede samfundet i den rigtige retning. Men dette må gøres i en bevidsthed om, at der måske ikke længere er brug for de store ideologier. I stedet for at havne i et drømmeland af eventyrlig lejrbaalsstemning, må de frie skoler derfor oplyse de unge bevidste om det komplicerede samfund og de krav, det stiller dem overfor. Det er desuden vigtigt, at der så også peges på muligheden for, at vi selv vil være i stand til at skabe en sammenhæng – men en sammenhæng, der er skrøbelig, fordi den er tilkæmpet og fordi den altid kan stilles til diskussion.

Jeg vil slutte nu i håbet om, at vi her på Ringe Fri- og Efterskole tør vedkende os arv og gæld, se de konkrete samfundsmæssige problemer i øjnene samt ruste de unge til at klare alle de krav, de stilles overfor, når de forlader skolen. De skulle gerne have noget meningsfuldt at bruge deres frihed til!

I ønskes alle en glædelig jul samt et godt og udfordrende nytår!

Aino, Alexandra, David og Anders W. Carlsson

»Brudstykker af en tilsynslærers dagbog«

8. august.

Ingen elever hulkede sig i søvn.

10. august.

... legede en sjov og indviklet leg med samtlige elever. Det lykkedes vel aldrig AWC at finde ud af den; men HHR havde styr på det hele.

13. august.

Volleykamp. Lærerne vandt!

16. august.

Fodbold i salen. AM har stadig troen på holdet.

20. august.

Vellykket tur til Nakkebølle. Vi har været lidt trætte i aften – nogle stykker overtrætte.

6. september.

Kl. 22.30 var der meget rodet og beskidt på Høje Nord.

8. september.

... klokken er nu 20 minutter over tolv, og der er ro i lejren.

13. september.

Tilbage efter forlænget weekend. Eleverne virker glade. Fællesforfriskningen gik faktisk helt godt.

14. september.

... eleverne negative over, at der var underholdning og at det var »tvungen«, men de glemte det, medens de forcerede alle de fantasifulde forhindringer med bind for øjnene.

7. oktober.

God aften med stor aktivitet i salen – orkester, dart.

23. oktober.

Der var 10 elever til søndags aftenspisning – blot ikke de elever, der var tilmeldt. Vi må stramme mere op omkring tilmeldingen.

9. november.

De syge var meget raske her til aften – var af og til at finde blandt os raske.

10. november.

Mange drenge i bad kl. 7.20! Værelserne var ikke OK. Vi har påtalt det til morgenspisningen.

20. november.

Ang. sneboldkastning blev følgende regel indført: Kun på plænen (ved Høje Nord) og ingen kast mod bygninger og forbipasserende.

28. november.

En noget urolig flok er vendt tilbage.

1. december.

Vi har den 1. december og en masse elever (+ lærere) så Nissebanden kl. 18.25.

6. december.

Sygdommen hærger. 21 elever + 2 kolleger ligger på langs.

15. december.

Høje Nord's tekøkken ligner stadig.....!

3. januar.

Rengøring – spisning – lektielæsning fungerede fint efter den ny plan, så vi er meget optimistiske.

4. januar.

Eleverne er blevet orienteret om Norge, og spørgelysten er stor.

6. januar.

Stille og rolig aften. Værelsesbesøg. Eleverne inviterede på te og kaffe. Hyggeligt.

12. januar.

Så er der kun 2 dage til Norgesturen. Stor spænding mange steder.

8. februar.

Love is in the air. – Aldrig har der været så mange amoriner i luften som nu og her.

14. februar.

Stor succes i foredragssalen, hvor filmklubben viste »I kongens klæ'r« med Dirch Passer.

17. februar.

Lærerhold »gennembankede« et udvalgt elevhold i fodbold.

2. marts.

Vellykket besøg på Hjemly med Karokee-konkurrence. Vi vandt selvfølgelig – vore elever var gode.

7. marts.

Møblerne i pejsestuen bliver ikke behandlet tilfredsstillende.

9. marts.

Danmark-England: 0-1.

4. april.

Eleverne vel mødt til alt støvet. De første der kom til uanmeldt spisning vaskede trappen og vindfanget. Det holdt sig pænt et par timer.

14. april.

Badminton-Biograf-Besøgsordning-Batikfarvning (ikke flere B'er).

25. april.

Hvem har glemt at rydde op i håndarbejde? Hvem har brugt kemikalierne til batik?

16. maj.

Besøgsordning (for at vi kunne nå at forberede resten til nattens flygtningeløb). Ro ca. kl. 0.10. Ren fryd at gå rundt og sige, at nu skulle de altså sove.

19. maj.

Vi bød på svømmehal, åben syværksted og kor. Som garniture: Fælles forfriskning.

24. maj.

Murerne arbejdede til kl. 23.30.

30. maj.

Så er den første eksamensdag overstået. En del snak om karakterer m.v.

8. juni.

Vi har i aftenens løb forsøgt at få eleverne til at kende deres eget tøj, idet vi lagde alt det glemte tøj frem. Lidt tøj blev afhentet, men der er stadig meget tilbage.

9. juni.

Eleverne er i godt humør.

10. juni.

En afslappet aften uden det helt store drama.

14. juni.

Kl. 20.45 slog vi dørene til det nyrenoverede op på vid gab. Alle synes, det er flot.

17. juni.

Fin afslutningsaften med elever og forældre. Vi mødes mandag kl. 8.30 til planlægning af det ny skoleår.

Glædelig jul og godt nytår

fra Nina, Ida, Esben, Poul og Anni

P. S. Enhver lighed med en eksisterende skole er ganske utilsigtet, og eventuelle sammenligninger må helt stå for læserens egen regning!

Parti fra haven.

»Septembers himmel er så blå...«

Disse linier kender I, de fleste af jer! Den sang er sunget mange gange her på skolen. Jeg har også sunget den og holder meget af både melodi og tekst.

I november 1950 havde jeg det store privilegium at få lov at komme på efterskole her i Ringe – og forbindelsen holdt siden.

Som I kan regne ud, har jeg forlængst været til elevmøde som 40 års jubilar.

I 60-70'erne var mine drenge elever i den (dengang) lille friskole. September '69 blev jeg ansat på skolen som sekretær og har altså i år holdt endnu et jubilæum. Jeg blev ansat pr. 1.9., startede 3.9. og havde således den 2.9. i år været her 25 år – og den dag festede skolen!

Septembers himmel er stadig blå for mig. Jeg kan huske de fleste af jer, som startede som elever for 25 år siden, og mange af jer har jeg truffet senere som forældre til nye efterskoleelever. Gammel kærlighed ruster ikke! Mange år er således gået, men jeg føler mig ikke gammel – det ser bare sådan ud! Træt har jeg været ind imellem, men aldrig *ked!* Det, tror jeg, skyldes den daglige omgang med alle de unge mennesker. Dejligt at blive mødt med et stort smil og et »Hej«!

Et dejligt arbejdsklima, nok at lave hver dag, et rart sted at være, gode venner – hvad kan man ønske sig mere?

Mit 25 års jubilæum blev en sjov og festlig dag, som jeg aldrig glemmer.

Tak til elevforeningen for den smukke kurv – det var bare alt for meget.

*Venlig hilsen til alle,
som kan huske
»hende på kontoret«.*
Birgit Aagaard

Udsigt fra mit »orlovstårn«

Her i skoleåret 1994-1995 har jeg valgt at stå lidt udenfor det hele, altså skolen. – Jeg har nemlig uddannelsesorlov. Straks jeg hørte om orlov som et tiltag for at mindske arbejdsløsheden og stimulere efteruddannelse, blev det en del af drømmene. – (Ikke det halve kongerige, men orlov).

Og hvorfor nu det?

Grundene er mange. Nogle vejer tungere end andre, men et behov for at stoppe op, have tid, finde ud af, hvor jeg (vi) er på vej hen, er nogle af de væsentlige.

Benny Andersen beskriver nogle af de tanker, jeg har gjort mig, på en meget rammende måde:

Fald i staver

Fald i staver
mit barn
fald bare i staver
sid og glo ud i luften
ind i væggen
på en flue
på ingenting
vær fraværende
vær væk
et øjeblik
eller timer
alt har sin tid
tid til at virke
tid til at vokse
tid til udad
tid til indad
tid til at favne
tid til at falde i staver
så fald i staver
mit barn

De voksne omkring dig
løber sig hellere en staver i livet
end sidder og falder i staver
rastløst lægger de planer
hoverer når de lykkes
fortvivler hvis de slår fejl
handler og forhandler
vimser frem og tilbage
er altid lige vidt
tar stadig nye brændende emner op
og slipper dem straks
som om de var brændende
videre videre
væk væk
at gentage sig selv
er begyndende senilitet
at fordybe sig
er livet for kort til
at falde i staver
er asocialt
videre videre
væk væk

Når de voksne møder sig selv i drømme
kender de ikke vedkommende
farer op med et skrig
mareridt
en sovepille
hvad kan det ha været
de rejser må ha stået lidt for længe

Så fald i staver nu
mit barn
mens tid er
inden du bliver som en af os
der rastløst samler på adspredelser
og har glemt at falde i staver.

Man taler om at se det hele lidt fra oven, at skabe sig et overblik over tingene. Det er det, jeg forsøger at gøre her fra mit »orlovs-tårn«.

Jeg er kommet om på den anden side af katederet, er blevet elev, og ved nu, at 6 timers boglig undervisning i træk ER meget, også selv om det er spændende fag, der har ens største interesse. Men oplever også fryden ved at lære, ved at tage nyt land ind og ved at være fælles om projekter.

De spørgsmål, jeg oftest møder hos venner og kolleger, er: »Kan du nu få tiden til at gå? og får du nu noget ud af det?« Til det første kan jeg forsikre jer om, at det ikke er noget problem. Jeg havde ved orlovsstarten et væld af planer for, hvad jeg ud over mine timer gerne ville nå. Jeg var lige ved at »planlægge« så meget, at det ikke var orlov, men blot en anden måde at skemalægge døgnet på. Det holdt jeg hurtigt op med igen. Det blev vigtigere at følge impulserne og de spontant opståede ideer. – Til det andet spørgsmål må jeg svare JA, men det er ikke sikkert, at det kan måles og vejes, men indeni ved jeg, at det er noget værd.

Jeg har fået tid til at læse bøger, fået tid til at fordybe mig i mine mange notater om myter og fortælling, fået tid til at sy og strikke og fået tid til at være mor. – Fået tid skal forstås som sammenhængende tid, der ikke afbrydes. Jeg har fået tid til at være her og nu tilstede. Ikke lige på vej fra noget eller til noget, men netop her og nu tilstede.

Jeg tror (håber), jeg er blevet mere bevidst om det bureaukratiske net, vi alle er fanget af, og selv bliver nødt til at sige fra overfor. Jeg er blevet mere bevidst om, hvilke »kampe«, der (for mig) er rigtige kampe at tage del i, jeg er blevet mere bevidst om at stoppe op og spørge mig selv, hvor jeg vil hen, hvorfor og hvordan.

Uffe Harder skriver om sproget (det passer også på sansningen, oplevelsen og erkendelsen):

»Sproget er enormt stort
så stort som alt hvad noget i verden
har set eller ved.
Hvorfor skal I lade jer nøje
med de yderste strimler, med små reservater
og med betonvejen gennem dem?»

Hvorfor ikke færdes over det hele, hvorfor ikke gå en tur med nogle ord der ellers aldrig kommer ud«?

Dette at færdes over det hele, at komme ud, hvor man ikke er så tit, eller hvor man aldrig har været, er væsentligt for os, for ikke at gå i stå, for at forny os og at føre debat, således at vi hele tiden med begejstring tør vove os ud i nye sammenhænge.

Og her, i bevidsthed om at være helt og fuldt i live, sender jeg jer mine bedste hilsner.

Irene

Alle medarbejdere på Ringe Fri- og Efterskole ønsker Årsskriftets læsere en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Landsstævne i Svendborg

I juni måned afholdt DGI landsstævne i Svendborg, hvor 40.000 gymnastik- og idrætsfolk mødtes for at lave opvisning eller dyste i forskellige idrætsdiscipliner. Det var fire meget varme dage, hvor mange var i aktivitet, de fleste af døgnet 24 timer.

Efterskolerne havde lavet ét samlet efterskolehold med 1435 elever fra 35 forskellige skoler. Vi havde 16 elever med fra Ringe.

Forud for stævnet blev der trænet mange timer hjemme på skolen. Først måtte vi gymnastiklærere på træningsweekend for at lære opvisningsprogrammet, så vi kunne undervise i det. Herefter blev der brugt en del timer om aftenen og i weekenderne for at lære programmet, og når vores hukommelse ikke slog til, måtte vi stille os foran fjernsynet i foredragssalen for at følge den træningsvideo, som var sendt ud til alle skoler.

To dage før Landsstævnet samlede alle 1435 efterskoleelever og deres 70 gymnastiklærere i Skårup. Vi skulle nu forsøge at smelte sammen til ét efterskolehold. Det blev et par hårde træningsdage, hvor der blev lavet gymnastik fra morgen til aften. – Det var hårdt, men resultatet blev også utrolig flot. Det var et fantastisk syn at se så mange efterskoleelever lave de samme serier.

Efterskoleholdet fik megen opmærksomhed under landsstævnet og vi var på grønsværen hele 3 gange for at lave opvisning.

For eleverne og for os var det en uforglemmelig oplevelse.

Lars og Bente

Fredagshold om lørdagen

Gymnastikholdet for gamle elever har vist sig at være en succes, da næsten 40 elever trofast møder op hver gang. Efter stor efterspørgsel besluttede Bente, Lars og Steffen, at vi rytmiske piger også skulle have en chance. Sæsonen '93-'94 var første forsøg, og i år er det igen en realitet. Vi er cirka 20 piger, der udover at træne i vores egne foreninger mødes en gang om måneden for at øve efterskolens serier. I år har Bente besluttet, at vi skal arbejde med køller, hvilket til tider kan være sundhedsskadeligt! Vi laver også rent rytmisk kvindegymnastik, der også nok skal blive godt.

På springholdet er drengene og to piger. De laver rigtig drengegympnastik med armstrækninger, håndstand og hvad der ellers hører til.

Det er selvfølgelig vigtigt, at man møder op til den almindelige træning, men vi er også nødt til at tage et par weekend-træninger i brug. Så overnatter vi på skolen og spiser og hygger os. De træninger er gode, for det er der, vi begynder at kende alle »de andre«, og ikke kun dem fra vore egen årgang.

Fredagsholdet, der træner lørdag eftermiddag, er en god kontakt til skolen – man har en funktion, mens man er der og er ikke tilovers i den nye elevflok. Det er nok også derfor, at holdet vokser år for år. Man behøver ikke at være på eliteplan for at være med – man skal bare være interesseret og aktiv.

Sammenholdet er vigtigt på holdet og for at styrke det, er vi hele 28, der til sommer tager til gymnastikfestival i Spanien for at vise, hvad Ringe Efteskoles gamle elever kan. Fredagsholdet er et godt initiativ, og jeg vil opfordre jer, der har interessen, til at melde jer.

– Vi ses næste år i sæsonen '95-'96!

Randi Skytte, elev '91-'93.

En fælles opgave til højskoleweekend. Ostebord med frugt.

*– en glædelig jul
og
godt nytår!*

Ønskes af Astrid Hansen

NU...

går det stærkt
hvad »nyt« er i dag
var gammelt i går
vort samfunds udvikling
afvikler gammelt
med indviklet nyt
demokrati for – til
frihed, lighed –
menneskeret.

Med lov skal land bygges
historie – undskyld
med »love« skal land administreres
produktion subsidieres
»natur« konformerer
skatten kontrolleres
befolkningen databaseres
den enkelte uniformeres
så få »får« for meget
og færre for lidt
alle er lige for loven
grundloven
tænk bare på socialloven
hvis nogen da kender den
helt.

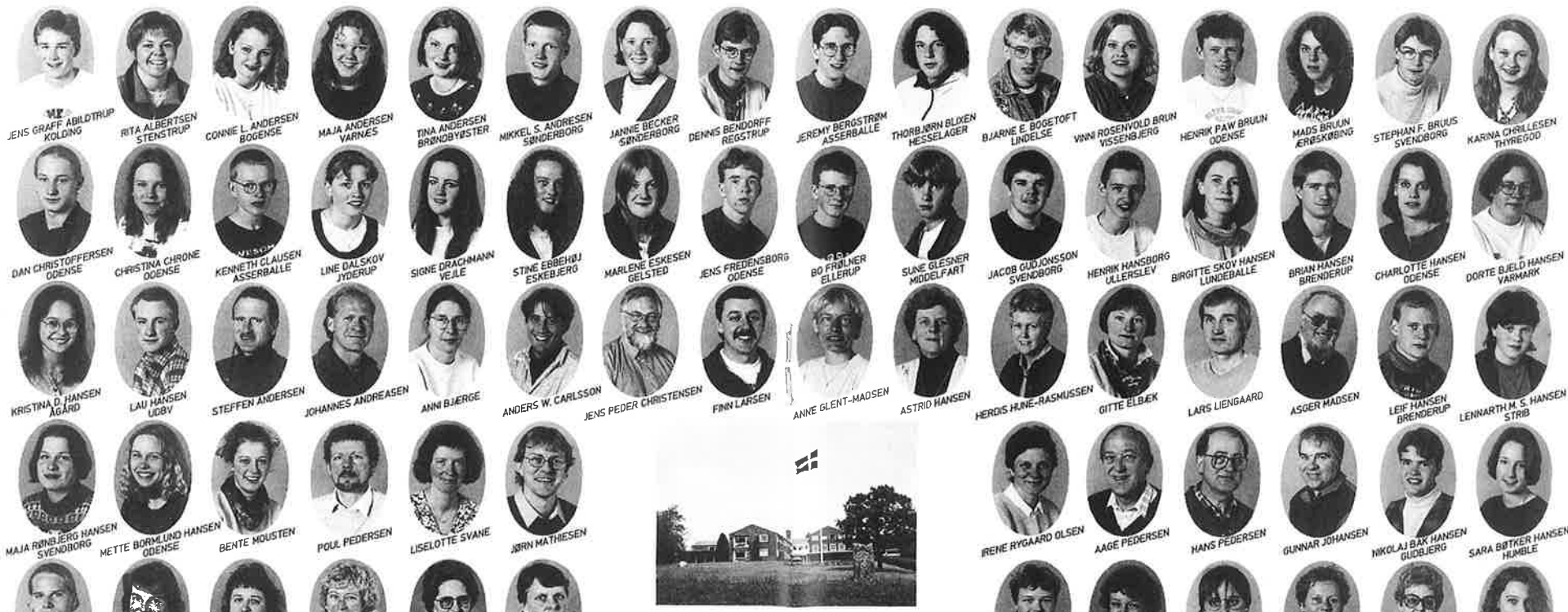
»I det her land...«
»forklarer« politikerne
EUro – ja
EU – nej
om stort og småt
differentieret
specialiseret
individualiseret
TV-»orienteret«
»gen«-manipuleret
aktiv dødshjælp
passiv nødhjælp
vi har etisk »råd«

Det går jo – godt
der er masser af
stimulanser og simulanter
video og disco
vold og hærværk
tyveri og mobberi
racisme og egoisme
pessimisme og optimisme
opinion og diskussion.

Kan dansken endnu synge
»et jævnt og muntert
virksomt liv på jord...«
være menneske først
og kristen så
eller har livets skole
været sort
og lært ham
du »kan« elske din næste
som dig selv
uden at anfægtes.

Det er tid
det er høj tid
det er højtid
når
GLÆDELIG JUL
ikke
er en tom frase.

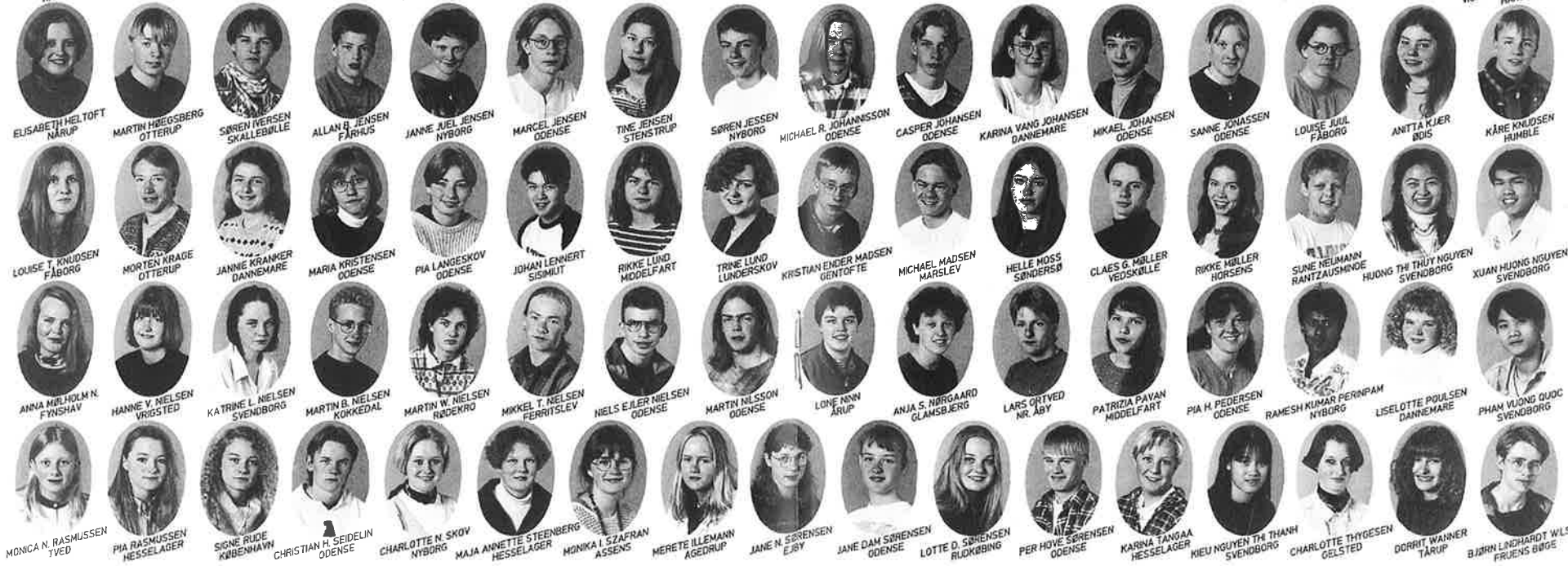
Jens Peder

JENS GRAFF ABILDTRUP KOLDING
 RITA ALBERTSEN STENSTRUP
 CONNIE L. ANDERSEN BOGENSE
 MAJA ANDERSEN YARNES
 TINA ANDERSEN BRINDBYESTER
 MIKKEL S. ANDERSEN SØNDERBORG
 JANNIE BECKER SØNDERBORG
 DENNIS BENDORFF REGSTRUP
 JEREMY BERGSTRØM ASSERBALLE
 THORBJØRN BLØKEN HESSELAGER
 BJARNE E. BOGETOFT LINDELSE
 VINN ROSENVOLD BRUN VISSINGJERG
 HENRIK PAW BRULIN ODENSE
 MADS BRULIN JÆRSBØKING
 STEPHAN F. BRULIN SVENDBORG
 KARINA CHILLESEN THYREGOD
 DAN CHRISTOFFERSEN ODENSE
 CHRISTINA CHRONE ODENSE
 KENNETH CLAUSEN ASSERBALLE
 LINE DALSKOV JYDERUP
 SIGNE DRACHMANN VEJLE
 STINE ERBEHØJ ESKEBJERG
 MARLENE ESKESEN GELSTED
 JENS FREDENSBORG ODENSE
 BO FRØLNER ELLERUP
 SUNE GLESNER MØDDELFART
 JACOB GUDJONSSON SVENDBORG
 HENRIK HANSBORG ULLERSLEV
 BRIGITTE SKOV HANSEN LUNDEBALLE
 BRIAN HANSEN BRENDERUP
 CHARLOTTE HANSEN ODENSE
 DORTE BJELD HANSEN VJERMARK
 KRISTINA D. HANSEN AGÅRD
 LAU HANSEN UDØY
 STEFFEN ANDERSEN
 JOHANNES ANDREASEN
 ANNI BJÆRGE
 ANDERS W. CARLSSON
 JENS PEDER CHRISTENSEN
 FINN LARSEN
 ANNE GLENT-MASEN
 ASTRID HANSEN
 HERDIS HJUNE-RASMUSSEN
 GITTE ELBÆK
 LARS LIENGAARD
 ASGER MADSEN
 LEIF HANSEN BRENDERUP
 LENNARTH M. S. HANSEN STRIB
 MAJA RINDJERG HANSEN SVENDBORG
 METTE BØRMLUND HANSEN ODENSE
 BENTE MOUSTEN
 POUL PEDERSEN
 LISELOTTE SVANE
 JØRN MATHISEN
 RENE RYGAARD OLSEN
 AAGE PEDERSEN
 HANS PEDERSEN
 GUNNAR JOHANSEN
 NIKOLAJ BAK HANSEN GUDBJERG
 SARA BØTKER HANSEN HUMBLE
 SØREN RISUM HANSEN NR. ÅBY
 GITTE NIELSEN
 KIRSTEN HENRIKSEN
 SOLVEIG BØDKER
 KIRSTINE VILLADSEN
 KAREN JÆRVELUND

RINGE FRI- OG EFTERSKOLE
 1993 - 1994

ELISABETH HELTOFT NARUP
 MARTIN HÆGSSBERG OTTERUP
 SØREN IVERSEN SKALLEBALLE
 ALLAN B. JENSEN FARHVS
 JANNIE JUEL JENSEN NYBORG
 MARCEL JENSEN ODENSE
 TINE JENSEN STENSTRUP
 SØREN JESSEN NYBORG
 MICHAEL R. JOHANSSON ODENSE
 CASPER JOHANSEN ODENSE
 KARINA VANG JOHANSEN DANMÆRKE
 MIKAEL JOHANSEN ODENSE
 SANNE JONASSEN ODENSE
 LOUSE JUL FABORG
 ANTTA KJER BØIS
 KÅRE KNUDSEN HUMBLE
 LOUISE T. KNUDSEN FABORG
 MORTEN KRAGE OTTERUP
 JANNIE KRANMER DANMÆRKE
 MARIA KRISTENSEN ODENSE
 PIA LANGESKOV ODENSE
 JOHAN LEMNERT SIGMUND
 RIKKE LUND MØDDELFART
 TRINE LUND LUNDERSKOV
 KRISTIAN ENGER MADSEN GENTOFTE
 MICHAEL MADSEN MARSLEV
 HELLE MOSS SØNDERBØ
 CLAES G. MØLLER VEDSKILLE
 RIKKE MØLLER NØRSSENS
 SUNE NEJMANN RANTZAUSMINDE
 HUONG THI THUY NGUYEN SVENDBORG
 XUAN HUONG NGUYEN SVENDBORG
 ANNA MØRHLUM N. FYNSHAV
 HANNE V. NIELSEN VIGSTED
 KATRINE L. NIELSEN SVENDBORG
 MARTIN B. NIELSEN KØKKEDAL
 MARTIN W. NIELSEN RUDKRO
 MIKKEL T. NIELSEN FERRITSLEV
 NIELS EJLER NIELSEN ODENSE
 MARTIN NILSSON ODENSE
 LOVE NIN ÅRUP
 ANJA S. NØRGAARD GLAMSBJERG
 LARS ØRTVED NR. ÅBY
 PATRIZIA PAVAN MØDDELFART
 PIA H. PEDERSEN ODENSE
 RAMESH KUMAR PERNPAM NYBORG
 LISELOTTE POULSEN DANMÆRKE
 PHAN VIQUOC QUOC SVENDBORG
 MONICA N. RASMUSSEN TVED
 PIA RASMUSSEN HESSELAGER
 SIGNE RUDE KIBENHAWN
 CHRISTIAN H. SEIDELIN ODENSE
 CHARLOTTE N. SKOV NYBORG
 MAJA ANNETTE STEINBERG HESSELAGER
 MONIKA I. SZAFRAN ASSENS
 MERETE ILLEMANN AGEDRUP
 JANE N. SØRENSEN EJBY
 JANE DAM SØRENSEN ODENSE
 LOTTE D. SØRENSEN RUDKØBING
 PER HOVE SØRENSEN ODENSE
 KARINA TANGAÅ HESSELAGER
 KIEU NGUYEN THI THANH SVENDBORG
 CHARLOTTE THYGESEN GELSTED
 DORRIT WARNER TÅRUP
 BJØRN LINHARDT WLS FRIJENS BØGE

Brev fra Jeremy

I skoleåret 1993-94 havde vi den store oplevelse at have en udvekslingsstudent, Jeremy Bergstrøm fra USA, på elevholdet.

Undertegnede havde selv »fornøjelsen« af at have Jeremy på engelsk-holdet (!!!), og enhver kan jo forstå, at det er svært at modstå fristelsen til at lade Jeremy overtage al undervisning der. Men vi trak store vekslers på Jeremys tilstedeværelse, og det gjorde bestemt, at vi fik nogle meget spændende forløb.

I slutningen af skoleåret bad jeg Jeremy lave nedenstående indlæg til årsskriftet, hvori han fortæller om sine oplevelser som udvekslingsstudent.

Mange julehilsner
Anne Glent-Madsen

Jeg hedder Jeremy Bergstrøm, og jeg har været elev i 10. klasse på Ringe Fri- og Efterskole. Jeg var udvekslingsstudent fra De Forenede Stater.

For to år siden mødte jeg familien Clausen, som havde boet i Rockford i et år og havde et år tilbage der. Arendt arbejder for Danfoss og var blevet udstationeret til Danfoss-afdelingen i Rockford. Jeg syntes det var så spændende at se dansk fjernsyn og høre dem tale dansk (selv om jeg ikke kunne forstå noget) og lære lidt om den danske kultur. Jeg blev venner med Arendts søn, Kenneth.

I USA er der mange, mange europæiske udvekslingsstudenter, og jeg har altid syntes, at det var interessant at snakke med dem i High School. Men jeg har aldrig nogensinde kendt en amerikaner som tog et år af High School i et andet land. I USA er vi tilfredse med vores egen kultur, og er desværre lidt ligeglade med andre. Jeg tænkte, at hvis det var så spændende for de studenter at rejse i et år, så kunne det også være spændende for en amerikaner.

Jeg fik at vide, at Kenneth skulle på efterskole i 1993-1994, en skole, hvor man bor på skolen. Jeg syntes, det var fint. Så var der

ikke noget problem med en værtsfamilie. Jeg snakkede med Arendt og mine forældre om det, og Arendt hjalp utrolig meget med min ansøgning til skolen, med at kæmpe for en opholdstilladelse, og alt muligt. Han tilbød også, at jeg måtte bo hos dem på Als i weekender, ferier, og inden og efter skoleåret.

Da jeg kom den første dag, vidste jeg ikke rigtigt, hvad en efterskole var for noget. Jeg var bange for, at lærerne var meget strenge, og at vi aldrig ville få lov til at lave noget uden at skulle styres af dem hele tiden. Jeg kunne heller ikke forstå noget af, hvad der blev sagt, og var nødt til at have en anden til at sige det 10 gange langsomt når lærerne sagde noget. Det var også svært, fordi jeg havde boet en måned på Als inden skolen begyndte, og jeg havde lige vænnet mig til Als, efter jeg fik et stort kulturchok, da jeg først kom. Og så, da jeg begyndte på efterskolen, fik jeg endnu et chok.

Den første uge havde jeg det meget skidt. Jeg gad ikke lave alle de aktiviteter, som kørte hele tiden. Vi fik ikke eet eneste minut fri. Jeg havde konstant hovedpine, fordi jeg skulle koncentrere mig

helt, mens der var nogen, der snakkede, og jeg kunne alligevel ikke forstå noget. Men jeg blev overrasket over, hvor meget lærerne tog sig af mig. De sagde hele tiden, at hvis der var noget, som jeg ikke kunne forstå og hvis jeg havde nogle problemer, så skulle jeg bare sige til. Og det gjorde jeg om torsdagen, da jeg ikke havde spist noget, havde hovedpine, og ikke gad være i det »helvede« længere. Jeg kunne ikke forstå det, da en lærer inviterede mig hjem til ham til aftensmad. Jeg var utrolig glad for at komme væk og få chancen for at snakke noget engelsk med hans kone, som snakker utroligt godt engelsk. Jeg syntes, det var meget mærkeligt at komme hjem til en lærer. I USA hedder alle lærerne Mr. og Mrs. For det meste kender jeg overhovedet ikke nogen af mine læreres fornavne, og jeg kunne aldrig forestille mig at komme hjem hos en. Men det gjorde jeg så og fik det bedre bagefter.

Jeg glædede mig helt vildt hver weekend til at komme hjem på Als, og følte mig så glad, når færgen endelig var inde i havnen. Men efter et par måneder blev jeg vænnet til livet på efterskolen. I starten var det meget svært at bo sammen med så mange andre elever. Sidste år i USA fik jeg kørekort, og hvis jeg kedede mig eller havde lyst til bare at komme væk hjemmefra, så kunne jeg bare tage ud og køre til en vens hus eller bare et eller andet sted. Det var meget svært at måtte blive på skolen hele tiden.

Jeg var glad for, at vi havde lidt fritid en gang imellem i løbet af dagene i stedet for bare at »køre« hele tiden. De korte pauser hjælper utrolig meget, når man har de lange dage, som man har på efterskolen. På efterskolen er der næsten altid noget at lave, enten frivilligt eller obligatorisk. Jeg synes, at det er vigtigt, at der er en balance mellem det frivillige og obligatoriske, fordi hvis man hele tiden SKAL noget, så bliver man sur og gider ikke lave noget som helst.

Når man går på efterskole, får man et andet forhold til venner og lærere, end man er vant til. Min skole i USA, som hedder Guilford High School, er en almindelig High School i USA. Der går omkring 1700 elever i 9.-12. klasse (det samme som 8.-11. i Danmark). Vi har de samme timer hver dag, altså skemaet er ens mandag til fredag. Efter et halvt år har man muligheden for at ændre skemaet om nødvendigt, men for det meste er det det samme for et helt år. Eleverne i min 1. periode om dagen er aldrig de samme

som i de andre. Det vil sige, at jeg har aldrig to timer med de samme elever. Derfor er det måske lidt svært at lære hinanden at kende i løbet af timerne. Men i High School har vi også mange »extra curricular« aktiviteter, f.eks. mange forskellige klubber efter skoletid, sportshold, elevråd, »yearbook« og avis, hvor man arbejder sammen med hinanden og lærer hinanden at kende. Især på efterskolen, når man bor sammen med hinanden døgnet rundt hele ugen i 9 måneder, er man nødt til at lære hinanden at kende. Selv om man måske ikke er gode venner med alle sammen, ved vi lidt om hinanden. Man er næsten nødt til at få venner. Der er så mange forskellige typer på en efterskole, at der altid er nogen, som har samme interesser, eller i hvert fald er der altid nogen at snakke med.

Når man bor sammen med hinanden hele tiden, får man nogle rigtig gode venner. Man kommer måske hjem til hinanden i weekender og ferier, og det er de venner, som man måske aldrig mister. Jeg ved, at der er nogle, som jeg skal skrive med, når jeg rejser hjem, og vi skal besøge hinanden en gang imellem. Selvfølgelig er det svært at holde kontakt, når man er så langt væk fra hinanden i så lang tid, men der er nogle, som jeg har lært så godt at kende, at jeg håber, jeg aldrig mister kontakt med dem.

High School'erne i Rockford er meget strenge i forhold til de danske skoler. Hvis jeg f.eks. ønsker at gå på WC, så skal min lærer skrive mig en tilladelse, som jeg måske skal vise til en af de 4 politibetjente i bygningen, eller en »hall monitor«. Der må overhovedet ikke ryges i skolen eller i skolegården. Eleverne skal være i klasse-lokalet efter at klokken har ringet til time, undtagen de, der har en skriftlig tilladelse af en lærer eller kontoret. Hvis en elev kommer for sent til en time i USA, så skriver læreren en lille cirkel ved siden af elevens navn på et specielt stykke papir. Eller hvis en elev ikke kommer, så er der en anden cirkel. Sedlen hentes af kontoret i løbet af hver time, og læses af en computer. Hvis en elev kommer for mange gange for sent, så snakker han med en af de to viceinspektører. Kommer man flere end tre gange for sent, så bliver årskaraktøren een procent lavere hver gang. Hvis en elev ikke kommer, så skal forældrene ringe og give en forklaring. Hvis de ikke gør, og computeren får en seddel, hvor der står, at en elev ikke var til time, så ringer computeren hjem til forældrene om

aftenen. Efter et par gange får man problemer med viceinspektøren. Så strengt er det ihvertfald ikke i Danmark, og med hensyn til disciplin, er de danske elever meget forkælede. I USA får man hjemmearbejde hver dag i næsten hver time, og man kan godt få flere timers lektier. Hvis man ikke laver lektierne, så falder årskarakter MEGET. Vi har også en prøve efter hvert kapitel i hver time, som også påvirker årskarakteren. Jeg synes skoler i USA er meget sværere i forhold til dem, jeg har set i Danmark.

Jeg synes, at de danske elever er meget hyggelige og gode at snakke med. De fordømmer ikke så meget, inden de har rigtig snakket med een, hvorimod i USA der er så mange slags mennesker og forskellige klasser, at vi dømmes på baggrund af herkomst eller økonomisk og social baggrund. På efterskolen er sociale og økonomiske baggrunde glemt, og man kender ikke noget til dem, indtil man har været hjemme hos vedkommende.

På en efterskole lærer man at passe på sig selv og blive mere selvstændig. Der er nogle ting, som er forventet af eleverne hver dag, f.eks. at stå op hver morgen og rede sengen, komme til spisning, o.s.v. De ting lærer man bare at gøre i løbet af året. Derfor hjælper efterskolen med til, at man kan blive mere ansvarlig. Jeg kan også godt lide, at bogligt arbejde spiller en mindre rolle end i den almindelige folkeskole. Skolen er mere en blanding af fritid, boglige fag, og øvrige aktiviteter. Og lærerne bliver også venner i stedet for kun lærere. De er næsten altid villige til at hjælpe med nogle problemer. Selvfølgelig er der nogle, som man ikke kan lide så meget som andre, men sådan er det med alle mennesker, og lærere er jo ganske almindelige mennesker, ikke? Men det er eleverne også. I almindelighed er jeg meget tilfreds med mine oplevelser på efterskolen. Men der er naturligvis nogle ting, som jeg synes kunne være anderledes.

Een ting som jeg synes var meget irriterende, var den amerikanske »influence« på Danmark. Mange danskere går rundt med USA-bluser på. Og der er simpelthen så meget engelsk i Danmark! Danskere skriver nogle gange engelsk til hinanden. Og der findes så meget af sproget i det daglige: »Cheeseburger, weekend, deadline, make-up« o.s.v. Der er ikke een eneste dag, hvor jeg ikke har hørt eller læst engelsk i Danmark. Jeg synes, det er synd for dansk. Og tænk på dem, der ikke kan engelsk (næsten alle dem over 40 år,

som ikke har lært det så grundigt i skolen, for eksempel). Jeg synes virkelig, at danskere skulle have mere respekt for deres land og sprog. OK?

I starten havde jeg meget svært ved at vænne mig til små byer, marker over det hele, og lugten af »cowshit«. Men nu er alt blevet normalt for mig, og det er faktisk svært at forestille sig, hvordan det var i USA. Danmark er et meget stille og roligt land, og meget afslappet i forhold til USA. I USA sker der noget hele tiden. Der er altid nogle store nyheder, der overrasker og chokerer landet, altid en meget vigtig sportsbegivenhed i fjernsynet, altid biler og folk og lyd og lys... der er altid alting. Det har været virkelig rart at komme væk fra det hele i et år, selv om jeg savner den spænding en gang imellem. Danmark er et meget hyggeligt land, med en hyggelig, flink, og venlig befolkning, som jeg vil komme til at savne meget. Jeg vil gerne have lov til at takke alle sammen – lærerne, alle mine venner og de andre elever, Finn Larsen, familien Clausen og deres familie, og alle de danskere, som har været så venlige i løbet af året.

P.S. Når du læser dette, er jeg hjemme i USA. Så vil jeg bare sige HEJ til allesammen fra 1993-1994!

Alle børn kan skrive digte

Alle børn, eller næsten alle elever, har på et eller andet tidspunkt prøvet at udtrykke sig i digte. For nogle er det helt naturligt, fordi de er vant til det, men andre vil hellere bestige Mount Everest i dårligt vejr, end skrive et digt. Hver gang vi arbejder med digtningen, sker det dog, at en af dem fra den sidste kategori, overrasker både sig selv og andre ved at finde nogle gode lyriske vendinger og sætte dem sammen i en overraskende episk helhed. Oplægget kan være et bestemt mønster, man skal overholde, man kan transformere en prosatekst til digt eller man kan prøve at sætte egne tanker og følelser på strofeporm.

Fra et af dette års oplæg i form af et duftende æble på elevernes bord, plukker jeg et par eksemplarer af resultaterne:

ÆBLER MODNES

I skyggen af livet står evighedens træ.
Det bærer evighedens frugt,
denne frugt er en uddøet race
og kan ikke købes for penge.
Vi modnes som æblerne på dette træ en efter en
i vores eget tempo, i vores egen rytme.
Æblet kommer visner og går ligesom os mennesker,
kommer visner og går.

Skrevet af Maria G. Nielsen

ÆBLET OG DEN LILLE ELISABETH

Duften af efterår og vådt græs
Små skridt på brostenene –
Omkring hushjørnet
Uvidende og uskyldigt
Den skjulte kraft bag
Ormehuller og skævheder
Gyngestativet og barneskrig
Uvidende og uskyldigt
Lysninger og mørkninger
Skrammer og skader
Lyst kød og tandaftryk
Altvidende og uskyldigt

Skrevet af Elisabeth Heltoft

Med disse poetiske ord ønskes elevskriftets læsere en glædelig jul og et godt nytår.

Herdis og Robert Hune-Rasmussen

Årets gang 1993-94

7. august 1993

2-årseleverne ankom, »friske og veludhvilede« efter en dejlig og lang sommerferie, allesammen spændte på morgendagens program. Vi planlagde ugens forløb.

16. august 1993

Uha, 100 nye elever, den ene så mere nervøs ud end den anden. Ja, allerede nu blev man vant til et kamera, der løb rundt på to ben og stak det op i hovedet på en. Vi fik pladser inde i spisesalen og allerede da begyndte snakken at gå.

I ugens løb var vi på O-løb rundt i Ringe, på cykeltur i Ringe kommune, og vi havde en masse navnelege. Efter weekenden begyndte vi på tre normale dage.

19. august 1993

Vi cyklede og cyklede. Vores 1. lejr tur ved Nakkebølle var vellykket.

20. august 1993

(Med enkelte uheld). Hvem husker ikke Rikke M's styrt i en ellers fredelig leg »Bro, bro, brille«? Vi fik spillet en masse volleyball og sunget nede ved bålet. Nogle sov i »bivuak«, andre i telte og enkelte indenfor! Det var rigtig hyggeligt!

28. august 1993

Gary Schneider ankom med sin guitar og sang og spillede for os.

15. oktober 1993

Det årlige motionsløb med friskolen. Hvor mange var det, der fik løbet?

26. oktober 1993

Skulle vores amerikanerfest afvikles. Drengene havde selvfølgelig

inviteret hver en pige med. Drengene viste sig fra den galante side. Mange kom med roser og alle havde pænt tøj på... Ahr, næsten alle, der var jo også lige Anna og Jeremy i deres »pæneste søndagstøj«. Jeremy, det var virkelig et alletiders arrangement!

30. og 31. oktober

Højskoleweekenden blev afholdt sammen med Friskolen. Så mange mennesker på en skole på en gang... Men det gik igen. Det hele kørte som smurt.

Uge 44

8. kl. havde emneuge med 8. kl. fra friskolen. De havde et projekt om AIDS. 8. kl. fra friskolen boede på skolen. Imens var 9. og 10. kl. i praktik.

18. november 1993

Korets store dag. Koret tog til Hjemly. Vi sang hele dagen, øvede og øvede vores Queen-sange. Vi holdt koncert for alle de andre – det var alt besværet værd. Derefter var der fest.

Uge 48

Afholdt vi produktionsuge. Folk gik virkelig op i det. Man gjorde nærmest alt for at få det berømte »fedterøvs-tillæg«. Alle de ting, man havde fået produceret, prøvede vi at sælge på julemødet, hvor alle de yndige Lucia-piger viste sig og koret sang.

6. december 1993

Kom Martina's mor fra Svendborg og holdt foredrag. Det var noget, der satte snakken igang.

16. december 1993

Alle var virkelig i julehumør. Folk havde fundet deres pæne tøj frem atter engang. Der var dækket op til julemiddag i salen. Kl. 17.00 gik vi igang. Julemiddag med hele 4 mandelgaver. Vi tog bussen ind til Odense Teater for at se »Jeppe på bjerget«. Det var noget af en oplevelse at være i teateret. Humøret var højt i busserne hjem. Der var sang, hygge og juleknas. Vi tog også et par store runder omkring juletræet hjemme på skolen.

17. december 1993

Husker I »Dumhedsmedaljen«, som først gik til Søren for at gøre hele værelset rent med en toiletklud. Ja, vi må jo afsløre, at den dernæst gik til Finn, som så så stolt ud, da han fik den, men han anede jo heller ikke hvad den betød – men det gør han nu!

Uge 2

Vi drog til Norge, alle glade og spændte. Der var masse af sne. Vi var på ski-skole og der var ihvertfald to foretrukne... den ene hed Günther, det husker I – ikk' piger? Vi var nogle enkelte stykker, der sov i Igloo. Det var noget af en kold oplevelse. Man var glad for at se en varm bruser den næste morgen. Det var nogle underholdende dage... Mr. Bob and Bob (Thomas G. og Mads). Det var noget af en gyngetur vi fik på hjemturen.

Uge 6

Terminsprøver om formiddagen og gymnastik om eftermiddagen. Støn!

11. februar 1994

Vi afsluttede terminsugen med at holde vinterfest. Der var gensynsglæde for 2. årseleverne. Vores bands var oppe og spille, og det gjorde I godt. Vores allesammens Mogens gav også sit indslag.

12. februar 1994

Alle strabadserne var det værd. Vores første gymnastik-opvisning i Ollerup! Det gik faktisk godt, selvom nerverne hang uden på. Og så var der lige vores originale udmarch, den er der vel ingen der glemmer?

15. og 16. februar 1994

Stod i sambaens tegn. Fire praktikanter fra Silkeborg var gæstelærere. Nogle spillede musik, andre dansede og nogle lavede mad. Vi afholdt det store karneval onsdag aften med Limbo, appelsindans og sang.

Uge 10

Teater-ugen var i gang. Peter fra Odense Teater instruerede os. Det var hårdere at være skuespiller, end vi regnede med. Vi slappede

virkelig af, når vi havde fået fri. Stykket fik stor opmærksomhed. »Mellem murene« var skrevet af Anders Walther Carlsson og Jørn Mathiesen.

13. marts 1994

Forældredag. Vi holdt premiere på vores stykke og lavede vores gymnastikopvisning. Ja, den dag kom Nicoline og Martin, vores 2 praktikanter fra Ollerup. Nu skulle vi lave gymnastik den uges tid.

17. marts 1994

Forårs-stævnet. Alle efterskolerne fra Fyn var samlet. Der var disco bagefter, men en stor del af os sad på stolene og var helt udmattede og kunne høre vores senge råbe meget højt på os.

20. marts 1994

Gymnastikopvisning for 1. Hovedkreds.

25. marts 1994

Vi blev vækket tidligt og gik over i salen, hvor Marianne havde arrangeret nogle lege. Derefter skulle vi ind i foredragssalen, hvor der var tændt med levende lys, rundstykker og varm cacao. Det var Marianne's sidste dag. Det var trist, at hun rejste.

7. april 1994

Vi var på Gymnasiet og se »Klokkeren fra Notre Dame«. Det var (næsten) ligeså godt som at være i Odense Teater.

24. april 1994

Vi afholdt arrangement for nye elever og deres forældre.

5.-10. maj 1994

De skriftlige prøver gik i gang.

7. maj 1994

Elevmødet blev afholdt. Vi var ikke så heldige med vejret. Vi lavede gymnastik-opvisning, det samme gjorde Fredagsholdet.

16. maj 1994

Den der ikke husker denne nat, har sikkert gået i søvne, men det

Vandretur til lejrskolen

Afslapning i teltlejren.

al vi snart spise?

orplejning i det fri.

er der heller ikke noget at sige til. Vi blev vækket af et par volde-lige lærere, sendt med en bus, og nogle fremmede personer sagde, hvad vi måtte og især ikke måtte. Vi gik, gik og gik, og da vi endelig kom til Sdr. Nørå Efterskole, blev vi placeret i en kold gymnastiksal. Vi måtte ikke få noget at spise. Da var det virkelig ved at være slut med tålmodigheden.

18. maj 1994

Jubi, vi kunne komme på fjernsyn, under optagelsen af »Jagten på den gyldne kanin«.

27.-29. maj 1994

Weekendeleverne tog ud til Kjær's gård. Vi husker alle Christian E. og hans trip med Bob Dylan.

Uge 22

Ja, det var ved at lakke mod enden. De mundtlige prøver gik igang.

11.-13. juni 1994

Den sidste weekend. En rigtig hygge-weekend med sang og bål.

14. juni 1994

Vi indviede Hyblen og lærerværelset, og hovedrengøringen bliver overstået.

15. juni 1994

Vi drog atter afsted, denne gang mod Langeskov. Nogle gik, andre cyklede. Det øsede ned, men vi kunne klare det. »Hva' bety'r det, bar' vi ny'r det«! Vi skrev mindebøger, snakkede. Lærerne havde arrangeret et O-løb virkelig hyggeligt... bortset fra en ustyrlig tyr, som Jannie B. stiftede nærmere bekendtskab med, men nu var hun da sikker på ikke at glemme denne lejr. Nej, der skal mere til at glemme denne lejr og dette skoleår!

Den væmmelige tyr

Vi har haft vores problemer, men vi har også selv været med til at løse dem, med hjælp fra nogle lærere som ufatteligt nok ikke opgav os. Det har været med til at styrke det vi endte med – et uforglemmeligt efterskole-år 1993/94. Tak til hver eneste en, der har været med. God vind fremover og pas på jer selv.

Louise T. K. og Jannie B.

Elevfest 7. maj 1994

Elevfesten på Ringe Efterskole blev i 1994 især husket for meddelelsen om, at vores kære fhv. forstander gennem mange år, *Gunnar Kjær*, var afgået ved døden, og han blev ved elevfesten mindet ved flere lejligheder.

Jeg skal nævne to indlæg som især gjorde indtryk på mig, nemlig da Dorte Rosenfeldt, som er elevforeningens formand, afsluttede sin tale med, at vi alle skulle mindes Kjær ved at synge en af hans yndlingssange »Altid frejdig når du går«. Det næste var, da Lars Liengaard i en tale, senere på dagen, mindedes Kjær ved et øjeblikkens tavshed. To meget bevægende øjeblikke.

Gunnar Kjær var en »stor« mand på mange måder, og han har i årenes løb påvirket mange af os – han er en af grundstenene i vores opvækst og vil derfor aldrig blive glemt.

I år var vejret lidt imod os, og det var overskyet, da vi den 7. maj stod sammen med jubilarerne ved flagstangen og sang morgensang, men som gamle elever varmede sangen os lidt op, og humøret var højt.

Nogle af jubilarerne havde gjort et flot stykke arbejde med at samle adresser ind, og holdene blev repræsenteret med:

10 år jubilarer	30 personer
20 år jubilarer.....	5 personer
25 år jubilarer.....	1 person
30 år jubilarer.....	12 personer
40 år jubilarer.....	0 personer
50 år jubilarer.....	28 personer

Det viser jo lidt om, hvor vigtigt det er, at man hver især eller sammen prøver at samle holdene. En liste over medlemmer kan fås på kontoret, men øvrige gamle elever, som ikke længere er registreret som medlemmer, har vi kun gamle adresser på, og det er her det er vigtigt, at en eller flere repræsentanter for holdene træder ind og »spor« folk.

For at alle de gamle skolekammerater skulle have en chance for at se hinanden lidt an, fik de hver årgang for sig tildelt et lokale, hvor de i et par timer kunne tale livligt sammen.

Især 50 års jubilarene var vilde. Da vi ville dele navneskilte ud, måtte vi råbe flere gange, før der endelig blev lidt stille, men det gik. Efter sigende var der flere, som blev enige om, at de nu skulle mødes privat oftere. Tænk engang, hvor ellers kan man være væk fra hinanden i 50 år og så i løbet af få timer være lige så »tæt« sammen som dengang.

Ved frokosttid mødte de øvrige gamle elever op på skolen, og ialt blev der tilmeldt 190 betalende deltagere.

Frokosten var et mesterværk, kompliment til køkkenet.

I år havde vi skånet eleverne for at skulle starte med gymnastik, lige efter frokost, så i stedet begyndte vi med aktiviteterne, d.v.s. *rundvisning* og *sang* for dem, der var bange for at kroppen falder sammen, hvis man bruger den. *Fodbold* og *volleyball* til de som turde svede, iøvrigt med fine omklædnings- og badeforhold, så man kan roligt tilmelde sig næste år. Vi synes, at aktiviteterne skulle kunne dække alles behov, men skulle der være spændende ønsker, vil vi gerne høre fra jer.

Samtidig vil jeg gerne takke lærerne, som hjalp med aktiviteterne.

Så var der kaffe og generalforsamling »as usual«.

Elevernes gymnastik var en opvisning i særklasse. Den gav enhver noget at se på, da der skete mange ting samtidig, men det virkede samtidig lidt forvirrende at se på. De unge så nu ud til at nyde at lave gymnastik, og det er i hvert fald det vigtigste, og som helhed var det en pæn opvisning.

Efter eleverne var det Fredagsholdets tur.

Fredagsholdet blev oprettet for nogle år siden og består af gamle elever. Det kræver, at man mødes af og til på skolen og laver gymnastik, ligesom man også skal gå til gymnastik i lokale foreninger for at holde konditionen.

Det siger sig selv, at det kun er de gymnastikinteresserede, som tilmelder sig, og holdets størrelse er ca. 30 personer.

I år var det anden gang, der blev lavet opvisning ved elevfesten af Fredagsholdet, og det var tydeligt at se, at de nu er mere trænede. En rigtig flot opvisning og flotte spring. Det er helt klart, at

dette hold udvikler sig til et »mini-elite hold« fra RE, FLOT, FLOT.

Puha, alt det hårde arbejde. Min mave begyndte at rumle, og heldigvis var det ved at være middagstid, spaghettiskruer, millionbøf og salatbar med is til dessert. Lækker mad.

Underholdningen bestod af et stykke, som lærere havde skrevet, og det blev præsenteret af en utrolig livlig og veltalende Asger Madsen, som gav den hele armen. Eleverne viste, p.g.a. tidspresset desværre kun udsnit af stykket, som hed »Mellem murene«. Hvis resten af stykket svarer til udsnittene, må det være et formidabelt stykke, for det var rigtigt godt, både musik, sminke, dans, sang o.s.v. Rigtig flot.

Yubii, tid til folkedans. 80% på dansegulvet, og dansen præsenteret af Herdis Rasmussen og Lars Liengaard, med 3 af lærerne som spillemandsorkester.

Som reporter i ilden måtte jeg deltage, og trods et par fejltrin (sådan ca.) var det smadder sjovt, og så har man glæde af det dagen efter (ømme ben).

Nu var klokken omkring 21.30, og for at man kunne tage ordentlig afsked allesammen, blev vi på dansegulvet allesammen, holdt i hånd og sang »Sku' gammelt venskab rent forgå«.

Herefter gik nogle hjem, andre til diskotek i pigernes opholdsstue og øvrige til Cafeen i »Høje Nord«, hvor man kunne spille/høre på guitar m.v., ligesom ved lejrbalet, og naturligvis blev der også sunget.

Det var alt i alt en af de bedste elevfester, der har været, desværre overskygget af Kjærs bortgang, men det var måske også grunden til den gode elevfest, da vi følte, at vi allesammen havde mistet en som vi holdt af, hvorved fællesskabet ubemærket blev mere intenst mellem alle.

Endelig vil jeg gerne slutte med en stor tak til alle, der hjalp elevforeningen med at gøre denne dag unik, nemlig lærere, elever, Fredagsholdet, køkkenet og selvfølgelig gamle elever, TAK allesammen.

Vi ses til næste år.

På elevforeningens vegne

»Reporter i ilden«

Michael Koch

76/77, 78/79

Fra elevforeningen

Vi nærmer os årsskiftet, og det er igen tiden at se tilbage på et dejligt år, for nogle dog både et år med glæde og sorg. Men det er jo livet for alle mennesker, selv om det nogen gange kan virke ubarmhjertigt. Sorgen ramte jo alle, der har kontakt med Ringe Fri- og Efterskole, den dag hvor vi fik meddelelsen om Gunnar Kjær's død. En mand der har betydet utroligt meget for en masse mennesker. Han havde en livsglæde med afsmittende effekt uden lige. Han satte ting i gang og levede hver dag som var det hans sidste. Han fortalte altid meget levende og med en dejlig humor, og så udstrålede han en fantastisk energi. Han var menneskekender af rang og havde et utroligt stort og varmt hjerte. Foruden hele hans kære familie, som havde en meget stor plads i hans hjerte, så var der også plads til andre. Jeg ved, hvor svært det er at miste en, man holder så meget af. Men det gør det måske lidt nemmere, når det er en, der har sat så mange dejlige spor. Han har efterladt en skole som han i den grad har sat sit præg på, og det er dejligt, at vi har den at være fælles om. Æret være Kjær's minde.

Jeg vil gerne ønske alle med tilknytning til skolen en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Dorte Rosenfeldt

- * Et barn som kritiseres lærer at fordømme.
- * Et barn som får klø lærer at slås.
- * Et barn som hånes bliver genert.
- * Et barn som udsættes for ironi får dårlig samvittighed.
- * Men et barn som opmuntres lærer selvtillid.
- * Et barn som mødes med tolerance lærer tålmodighed.
- * Et barn som får ros lærer at påskønne.
- * Et barn som oplever fair play lærer retfærdighed.
- * Et barn som oplever tryghed bliver tillidsfuld.
- * Et barn som er elsket og får knus lærer at føle kærlighed i verden.

Dorte Rosenfeldt

Elevmødet 1995

Elevmødet vil blive afholdt

lørdag den 20. maj
1995

Indbydelser
vil blive udsendt til
alle medlemmer

DRIFTSREGNSKAB 1993-94

Indtægter:

Salg af elevskrifter	18.340
Indgået ved elevmødet	19.566
Erstatning, tyveri	490
Ialt	<u>38.396</u>

Udgifter:

Trykning, elevskrifter m.v.	29.838
Musik ved elevmødet	750
Gaver og blomster	642
Kontorartikler, tryksager	1.772
Porto	5.750
Kørselsgodtgørelse	380
Ialt	<u>39.132</u>

Resultat før finansiering ..... +735

FINANSIERING

Renteindtægter	975
Renteindtægter, obligationer	6.463
Gebyrer	51
Ialt	<u>7.387</u>

ÅRETS RESULTAT

Aktiver: Status 31. dec. 1993

Bikuben	21.799
Giro	2.054
Kasse	17
Dansk Statsobligation, 9%	71.630
Aktier, Bikuben	15.904
Ialt	<u>111.406</u>

Passiver:

Egenkapital, primo	104.754
Årets resultat	6.652
Ialt	<u>111.406</u>

Ringø, den 10. maj 1994

LARS LIENGAARD

Regnskabet gennemgået og fundet i orden.

ROBERT HUNE-RASMUSSEN
GUNNAR JOHANSEN

Kære elever fra 1974-75

Ja, vi kommer jo ikke uden om det. Det er en kendsgerning, at vi i 1995 har 20 års jubilæum. Og det skal vel ikke gå helt ubemærket hen. Nu har jeg de sidste mange år været eneste repræsentant for vores årgang – nu kunne det faktisk være helt sjovt at få nogle at genopfriske gamle minder med. Jer der ikke har været her siden før krigen, I skylder faktisk jer selv dette besøg. Der er sket utroligt meget på skolen. Der er bygget til og lavet om, så det er en fryd for øjet – men der står et skilt, hvis nogle skulle være i tvivl.

Palle, Gunner, Ulrik og jeg vil forsøge at finde jeres adresser – men skulle I læse denne hilsen, er I velkomne til at kontakte undertegnede. Det vil jo lette arbejdet en del.

Men ellers håber jeg, at vi er rigtig mange der ses til elevmødet i 1995.

*Rigtig glædelig jul og godt nytår til alle fra
Dorte Rosenfeldt
Hallingager 14, 5750 Ringe
tlf. 62 62 35 62*

OVERSIGT OVER 5 OG 10 ÅRS ABONNENTER

Ringe Efterskoles Elevforening

5 og 10 år	Antal	Rest år	Antal Elevskrifter	Pris pr. stk. kr. 34 Forsendelse kr. 9
1985	26	1	26	1.118,00 kr.
1986	4	2	8	344,00 kr.
1987	18	3	54	2.322,00 kr.
1988	17	4	68	2.924,00 kr.
1989	12	5	60	2.580,00 kr.
1990	18	6	108	4.644,00 kr.
1991	18	7	126	5.418,00 kr.
1992 (5 år)	18	3	54	2.322,00 kr.
1992	11	8	88	3.784,00 kr.
1993 (5 år)	20	4	68	2.924,00 kr.
1993	29	9	261	11.223,00 kr.
1994	7	10	70	3.010,00 kr.
1994 (5 år)	2	5	10	430,00 kr.
	195		993	42.643,00 kr.

Vandrebogen Solstrålen

Helge Olsen, som var elev på efterskolen i vinteren 1925-26, var i sin tid med til at stifte elevforeningen.

Det tør siges, at han har været trofast mod sin gamle skole, idet han har været medlem af elevforeningen lige siden.

Forleden sendte han os den vandrebog, som blev startet, da vinterskolen sluttede.

Bogen indeholder mange interessante beretninger fra sidst i tyverne, beretning om kammeraternes uddannelse og arbejde efter skoleopholdet på Ringe Efterskole. Der er også billeder og tegninger, udført af de ca. 20 elever, som skrev til hinanden gennem »Solstrålen«, som vandrebogen hedder.

Vandrebogen vil blive lagt frem ved de kommende elevmøder, og vi siger tak til Helge Olsen, som har skænket bogen til elevforeningen.

Lars Liengaard

0 års jubilarer

25 års jubilar

20 års jubilarer

0 års jubilarer

10 års jubilarer

Hilsen fra gamle elever

En novemberdag 1994 i Guldager

Ti-årsberetning fra Thomas Helligsø Jensen.

Efter 2 dejlige og lærerige år på Ringe Fri- og Efterskole, følte jeg, at min tid som skoleelev var overstået og nu gjaldt det arbejdsmarkedet.

Sommeren 1986 prøvede jeg EFG, jern og metal. – Det mente man nok, var noget for mig. – Men nej, det var det bestemt ikke. Der var jeg kun kort tid.

I de følgende år var jeg ansat flere forskellige steder, for ligesom at finde ud af, hvad jeg ville og hvilke muligheder jeg havde.

Der kan bl.a. nævnes, at jeg i en periode var ansat på Kerteminde Folkebad Central. – Jeg har også været »julehjælp« i Bo Bøger, Kongensgade, Odense.

I 1988 kom jeg på kommunen på Produktionsskole i Urup ved Langeskov, hvor vi bl.a. klippede angorakaniner.

Da lastbiler altid har været min store lidenskab, kom jeg i praktik som stykgodschauffør hos Preben Frandsen, Munkebo, hvor jeg var »håndlanger« og medhjælper for de andre chauffører. Da jeg fik »stort« kørekort, blev jeg fastansat som chauffør og forblev der, indtil julen 1990, kun afbrudt en enkelt gang for at prøve natarbejde.

Julen 1990 flyttede jeg til Esbjerg, hvor jeg blev chauffør hos Tilmar Transport. Dette blev senere solgt til Egon Nielsen A/S, Århus – jeg fulgte med i handlen.

I skrivende stund er jeg stadig stykgodschauffør hos Egon Nielsen, men kører i Esbjerg og omegn.

Hvad privatlivet angår, kan jeg fortælle, at sommeren 1987 viste sig at blive det tidspunkt, da jeg fandt »kvinden i mit liv« ved navn Ulla.

Vi flyttede til Esbjerg, da Ulla fik arbejde på Esbjerg Central Sygehus.

1994 har været et spændende år, der har beriget mig med den

største gave en mand kan ønske sig. – I juni blev jeg for første gang far til en dejlig velskabt søn og i august blev jeg ægtemand for min Ulla.

Alt i alt er de forgangne 10 år gået utroligt hurtigt, men de har samtidigt været spændende og fuld af en masse gode oplevelser.

Jeg har ikke været på store udenlands rejser eller opnået en stor stilling i erhvervslivet, men derimod udrettet/opnået det, som er vigtigt for mig her i livet: en dejlig familie i trygge rammer og et job jeg er glad for.

En meget stor hilsen til alle de elever og lærere fra 93/94 og til alle dem der læser denne hilsen. I øjeblikket er jeg nemlig udvekslingsstudent i Argentina, hvor jeg forsøger at lære spansk og ellers nyder livet.

Hernede er der 14 dage til vi har sommerferie, og så kommer den varme jul ca. 40°, men hvad, så får jeg også prøvet det. Den danske jul er nok en af de ting, som jeg kommer til at savne, men jeg skal nok klare mig, stol »trygt« på det.

Mange hilsner Morten Krage.

Da jeg forlod Efterskolen tog jeg EFG-basisår. Derefter gik jeg i lære som viktualie-ekspeditrice, det tog 2 år. Jeg har arbejdet 5 år i slagterforretning, incl. læretid, (stoppede fordi jeg blev træt af arbejdstiden).

Startede så i gartneri. Var dér i 2 år, stoppede pga. graviditet, (blev sygemeldt) og har nu fået en datter, så nu har jeg taget forældreorlov.

Da jeg arbejdede i gartneri, blev jeg gift, så mit navn er nu:

Susanne Rendborg Carl
Sleppenvangen 8, Søhus,
5270 Odense N,
Tlf. 66 18 99 92

Tidligere:
Susanne Rendborg Mortensen
Tingskiftet 10, Søhus,
5270 Odense N

Bournemouth 17.11.94.

Når man får sådan et brev tilsendt, så kan jeg jo ikke undgå at blive lidt nostalgisk. Vi er jo pludselig så gamle, at vi kan sige »tænk er der virkelig gået 10 år«?

Jeg sidder i nuværende stund og skriver på min sidste hovedopgave, som handler om, hvordan kiropraktik muligvis har en effekt på ens immunsystem. Tja – hvem skulle have troet for 10 år siden, at jeg snart er færdig med min femårige uddannelse til kiropraktor. Det er en uddannelsesperiode, som jeg ikke ønsker at gentage, men aldrig vil fortryde. Min tid siden jeg forlod Ringe Efterskole har jeg brugt mest på denne uddannelse og arbejde. Jeg arbejdede for en god tid som stewardesse for DFDS.

Når jeg tænker tilbage, så gav efterskolen en basis for mit liv, som jeg ikke ville undvære. Om skolen var *fri*? Nej, det vil jeg ikke sige. Den var fyldt med regler, som sidenhen gjorde det lettere at forstå det liv, som kom bagefter. Om det var en *efterskole*? Ja, den havde adskillige andre perspektiver end en almindelig skole kunne have givet mig. Nok filosofiske tanker fra mig.

Hvis der skulle være nogen, som har lyst til at kontakte mig, er min adresse neden for – jeg er ude af stand til at komme til elevmødet.

Mange venlige tanker
Marianne Kristensen,
10 Warwick road,
BH7 6JP Bournemouth,
England

Tænk sig, at det allerede er 10 år siden, at jeg gik der.

Jeg glæder mig til at se skolen, lærerne og kammeraterne igen den 20. maj.

Lad mig nu se, om jeg kan huske 10 år tilbage.

Efter skolen hos jer, var jeg 1 år i huset og passede 2 børn, som jeg stadig ser lidt. Nu er pigen bare 11 og drengen 15 år.

Året gik. Hvad skulle jeg så lave? Jeg prøvede som gartner, jeg skulle skære kinakål, men det er nu sværere end at spise dem, så der var jeg kun 2 dage. Da det var svært at finde arbejde, arbejdede jeg for kommunen 14 dage, til jeg fik arbejde på Linde Møbel-fabrik i Veflinge. Der har jeg nu været i 8 år, og nu kan de vist ikke

undvære mig. »Ha«, jeg står ved en rundsav, limsmøre samt presse, hvor jeg laver bordplader til kontorer.

Nok om arbejde, lidt mere privat. I 1989 flyttede jeg fra Morud, og købte hus i Korup sammen med min bedre halvdel, samme år blev vi forlovet.

I 1991 blev vi gift, en fest vi aldrig glemmer.

Så når vi til 1993, hvor vi får en dejlig datter, som snart bliver 1 år.

Det var altså lidt af det, som er sket med mig.

Min nye adresse er her og hils så alle lærerne.

Kærlig hilsen
Pia Kilde Andersen
Rådyløkken 159,
5210 Odense NV
Vi ses.

Her er et par data omkring mig. Mit navn er Jane Skov Olsen.

Du er vel klar over, at jeg også tog 9. klasse på Ringe Fri- og Efterskole, d.v.s. at jeg først sluttede i sommeren 85-86.

Derefter tog jeg 10. klasse på Marie Jørgensens Dreng- og Pige skole, og i den tid boede jeg jo hjemme ved mine forældre i Højby.

Jeg fik læreplads som tjener den 30.7-87 på Hotel Dalgas i Brande. I Brande boede jeg i en ungdomsbolig i min læretid, og jeg blev udlært den 29.11-89, hvor jeg bestod med ros.

Jeg begyndte at arbejde på Hotel Ringe den 1.12-89, hvor jeg var i et år.

Derefter havde jeg job på H. C. Andersens Hotel, som bartender til den 15.4-91. Derefter fik jeg arbejde på Grand Hotel i Odense som tjener, der var jeg til den 30.8-93. Det blev for broget, derfor søgte jeg nye veje.

Det blev på Congress Centret i Odense, hvor jeg begyndte den 1.9-93, og der er jeg stadigvæk.

Hilsen
Jane Skov Olsen
Toftevænget 13,
5260 Odense S

Elevliste 1994-95

Jens Ejnar Graff Abildtrup, Peter Beirholmsvej 7, 6000 Kolding.
Pia Bønløkke Adamsen, Ålsrodevej 93, 8500 Grenå.
Louise Pihl Kousgaard Andersen, Odensevej 9, 5690 Tommerup.
Rikke Kjær Andersen, Hovedgaden 22, 1., Rask Mølle.
Søren Jyde Andersen, Møllevej 16 A, 5762 V. Skerninge.
Mette Elg Ankersø, Klinemarken 17, 2. tv., 5700 Svendborg.
Mette Bang, Bækskov 53, 5290 Marslev.
Dennis Bendorff, Holløsevej 1, 4420 Regstrup.
Christian Bertelsen, Rønne Allé 5, 7860 Spøttrup.
Stine Pilegaard Bindzus, Skårup Vestergade 13, 5881 Skårup.
Linda Birkholm, Hellebjergvej 5, 5600 Fåborg.
Daniel Bloch, Gotersvej 16, 1. th., 5200 Odense V.
René Borchert-Jørgensen, Nørregade 91, 5592 Ejby.
Bea Zacho Brunhede, Hyldebærvej 4, 6430 Nordborg.
Anne Christensen, Møllebakken 16, 5560 Aarup.
Bodil Joan Christensen, Jernbanegade 16, 2., 9800 Hjørring.
Jesper Christensen, Klaus Berntsensvej 204, 5260 Odense S.
Heidie Veng Christiansen, Tofteholmen 35, 2690 Karlslunde.
Jette Clausen, Kirsebærvænget 30, 5953 Tranekær.
Andreas Dahl, Møllevej 145, 6705 Esbjerg Ø.
Kian Lunde Damigella, Bådvej 35, 5240 Odense NØ.
Kathrine Daugaard, Sædekildegårdvej 37, 5250 Odense SV.
Gerth Drost, Mælkehatten 83, 5220 Odense SØ.
Pernille A. H. Flengel, Granparken 134, 1. tv., 5240 Odense SØ.
Steffen Fogt, Majbølvej 12, 6470 Sudals.
Sune Reippurt Glesner, Røjle Bygade 96, 5500 Middelfart.
Kenneth Pedersen Greve, Helleløkke 3, 5250 Odense SV.
Katrine Haaning, Østergade 9, 5900 Rudkøbing.
Henrik Sonni Hansborg, Svendborgvej 40, 5540 Ullerslev.
Annette Hansen, Lavendelvej 4, 5000 Odense C.
Brian Hansen, Thorsløkken 1, 5800 Nyborg.
Charlotte Hansen, Krudthusgade 4, 5000 Odense C.
Jeanette Eglin Hansen, Odensevej 78, 5260 Odense S.

Kamilla Lerbjerg Hansen, Tordenskjoldsvej 12, 5700 Svendborg.
Andreas Dahl, Spangsbjerg Møllevej 145, 6705 Esbjerg Ø.
Kristian Bastholm Hansen, Halldansvej 5, 5700 Svendborg.
Lau Hansen, Sandmarksvej 2, 5592 Ejby.
Lennarth M. S. Hansen, Strandvejen 236, 5500 Middelfart.
Michael Paarup Hansen, Pærebakken 26, 3770 Allinge.
Steen Toft Helmer, Esterhøjvej 27, 4550 Asnæs.
Elisabeth Heltoft, Holtevej 85, 5690 Tommerup.
Camilla Henriksen, Hindsholmvej 20, 5300 Kerteminde.
Jesper Sønderskov Hjort, Korskervej 10, 2. tv., 7000 Fredericia.
Troels Hymøller, Tværgade 13, 5592 Ejby.
Benny Steenholdt Høffner, Søndre Allé 45, 6070 Christiansfeld.
Charlotte Maria Jensen, Sprotøften 52, 1. tv., 5800 Nyborg.
Janne Juel Jensen, Præstevænget 51, 5800 Nyborg.
Kristian Aadal jensen, Tranehøjen 326, 5250 odense SV.
Kristina Gade Jensen, Sanddal Strandsti 3, 7000 Fredericia.
Maria Jensen, Nyborgvej 197, 1. th., 5220 Odense SØ.
Rikke Jensen, Otterudsvej 357, 5220 Odense SØ.
Kamilla Ahrens Johansen Gl. Byvej 78, 5792 Årslev.
Karina Vang Johansen, Hobyvej 1, 4983 Dannemare.
Morten Juul, Stenten 26, 7000 Fredericia.
Jesper Holtze Jørgensen, Slettensvej 109, 5270 Odense N.
Maja Duelund Jørgensen, Sprogøvej 106, 5000 Odense C.
Søren Karst, Jordløsevej 41, 5672 Broby.
Rebecca Kayerød Kidmose, Jyllandsgade 13, 8600 Silkeborg.
Anders Klitmøller, Allerup Bygade 32, 5220 Odense SØ.
Heidi Møller Knudsen, Bøjdenvej 57, 5800 Nyborg.
Mette Line Kristensen, Parkvej 7, 6430 Nordborg.
Janus Fabricius Kristiansen, Elmegade 2 F, st. tv., 7400 Herning.
Trine Ulla Kristoffersen, Søndervangen 3, 5592 Ejby.
Linda Krogsgaard, Havnegade 24, 5800 Nyborg.
Britt Preuss Kühler, Møllemarksvej 62, 1. th., 5200 Odense V.
Pia Langeskov, Stærlosevej 167, 5690 Tommerup.
Betina Larsen, Hornelandevej 92, 5600 Faaborg.
Kristina Skovsager Larsen, Åsumvej 459, 5240 Odense NØ.
Trine Lund, Kastanieallé 57, 6640 Lunderskov.
Dennis Lyndorff, Ravnebjerggyden 193, 5250 Odense SV.
Bjørn Stæhr Madsen, Nyborgvej 25, 5700 Svendborg.

Jim Madsen, Hjortevænget 143, 5800 Nyborg.
Martin Madsen, Luhøjvej 30, 5492 Vissenbjerg.
Kenneth B. Mogensen, Strandhuse 10, 5762 V. Skerninge.
Claes Gerlach Møller, Egøjevej 127, 4600 Køge.
Martin Nicolajsen, Snerlevej 21, 1. th., 6000 Kolding.
Annika Højlund Nielsen, Farstrupvej 11, 5471 Søndersø.
Berit Aarup Nielsen, Vejsager 13, 4241 Vemmelev.
Jacob Glasdam Nielsen, Rønnebærvænget 40, 5700 Svendborg.
Jakob Ravnsbæk Nielsen, Skovvej 66, 4220 Korsør.
Lotte Nielsen, Heliosvænget 147 G, 5250 Odense SV.
Maja Rødekilde Nielsen, Helgavej 20, 3060 Espergærde.
Maria Fruerhøj Nielsen, Vibevangen 1, 5690 Tommerup.
Maria Grothkær Nielsen, Kroggårdvej 50, 5270 Odense N.
Martin Baunø Nielsen, Skovengen 169, 2980 Kokkedal.
Tanja Nielsen, Pellemarken 3, 5953 Tranekær.
Morten Wegelbye Nissen, Skovparken 15, st. tv., 6000 Kolding.
Claus Martin Nørgaard, Harlekinvej 36, 5270 Odense N.
Jens Nørgaard-Offersen, Revninge Bygade 20, 5300 Kerteminde.
Carina Bækkelund Pedersen, Lisas Allé 47, 5250 Odense SV.
Dorte Eli Pedersen, Hallindskovvej 94, 5700 Svendborg.
Ina Hanne Pedersen, Egøjevej 125 A, 4600 Køge.
Karsten Dyreberg Pedersen, Grønvangen 88, 5550 Langeskov.
Lene Hjære Pedersen, Skovvej 13, 5540 Ullerslev.
Linda Sandberg Pedersen, Skelskovvej 4, 5690 Tommerup.
Thomas Bak Pedersen, Gl. Skårupvænge 17, 5700 Svendborg.
Klaus Petersen, Overhaven 7, 6430 Nordborg.
Maria Louise Bøgg Petersen, Hygindvej 80, 5592 Ejby.
Kim Poulsen, Pinjevej 57, 6000 Kolding.
Monica Nordbeck Rasmussen, Damgårdsvej 44, 5700 Svenborg.
Stine Juul Rasmussen, Mullerupvej 37, 5540 Ullerslev.
Max Viktor Ries, Sprotoften 1 D, st. tv., 5800 Nyborg.
Jan Sitskov, Klintevej 27, 6000 Kolding.
Jens Hardt Skeem, Grønninghovedvej 28, 6093 Sjølund.
Thomas Nygård Sundstrup, Fraugdevej 36, 5220 Odense SØ.
Bjørn Arndal Sørensen, Kragkærvej 10, 8544 Mørke.
Tine Sørensen, Byvej 32, 5892 Gudbjerg.